

THE PROTESTANT ETHIC

3e jaargang - no. 3 1987

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u het novembern timer van onze PROOSTKOERIER. In tegenstelling tot de vorige uitgaven heeft de heer J. Brugmans hier geen bemoeienis meer mee gehad omdat hij wegens tijdgebrek voor het voorzitterschap heeft moeten bedanken. De uitgave van de PROOSTKOERIER is nu in handen van de leden Th. de Schrijver en F. J. de Wit. Nu bij deze uitgave beseffen wij pas ten volle hoeveel werk de heer Brugmans bij de totstandkoming van dit periodiek gedurende de afgelopen jaren heeft verzet. Op deze plaats nog eens onze hartelijke dank daarvoor. De uitgave van dit nummer bestaat hoofdzakelijk uit een aantal artikelen die vroeger reeds zijn gepubliceerd in een aantal oude kranten of weekbladen. Voor de keus gesteld om ze over te tikken of van het origineel een fotocopy te maken hebben wij voor het laatste gekozen omdat dit ons met de oudere lettertypes juist voorkwam. Dit houdt wel in dat de kwaliteit af en toe te wensen overlaat want de originelen waren af en toe niet in een al te beste staat. Van de meeste artikelen hebben wij de bron vermeld. Helaas was bij een aantal artikelen de bron niet meer te achterhalen. Enige artikelen zijn pas onlangs gepubliceerd maar om hier bij onze leden een grotere bekendheid aan te geven, hebben wij ze in dit nummer van de PROOSTKOERIER opgenomen. Precies tweehonderd jaar geleden vond de strijd plaats tussen de Orangisten en de Patriotten. De zwakke Stadhouders Prins Willem V moest het tolereren dat zijn echtgenote bij Goejanverwellesluis werd teruggestuurd. Onrustige tijden dus. De echo's van het kanongebulder van de slag rond De Voetangel in 1987 moeten in De Ronde Venen te horen zijn geweest. Uit het Gerechdelijk Archief van Mijdrecht blijkt dat hier ook troepen gelegerd zijn geweest. Enige stukken hiervan zijn gefotocopyeerd en hopelijk is het oude schrift voor u toch nog leesbaar. Ons nieuwe bestuurslid, de heer L. Claassen, ontving afgelopen maand een Koninklijke onderscheiding. De plaatselijke pers heeft hier uitvoerig aandacht aan besteed. Vanaf deze plaats nog onze gelukwensen. De volgende PROOSTKOERIER eind december. Voor interessante artikelen houden wij ons nog steeds aanbevolen.

MIJDRECHT MOEST DE VIS(SER) DUUR BETALEN

Hengelsport verkozen boven preken maken

NOMEN est omen, de naam is een voorteken! Dat heeft men te Mijdrecht niet zozeer van tevoren maar wel achteraf bedacht, toen in 1823 ds W. S. de Visser zijn ambt van predikant bij de hervormde gemeente aldaar had neergelegd. Eenmaal was in overdrachtelijke zin tegen de apostelen gezegd, dat zij hun netten zouden blijven hanteren, nu echter om mensen te vangen. Ook dominee De Visser had dit geprobeerd en met vreugde was hu in 1807 te Werkhoven zijn bediening begonnen, die hij daarna te Zaamslag had voortgezet. Hij zou deze bediening te Mijdrecht voltooien, maar niet met ere. Want het vissen van mensen had bij hem al lang plaats gemaakt voor het letterlijk beoefenen van de hengelsport. Of vatte De Visser zijn intreetekst te Mijdrecht (Marcus XVI, 15) te letterlijk op en predikte hij het evangelie, in navolging van Sint Franciscus, ook aan andere creaturen dan de mensen?

OVER liet onderwerp: dominees en de visserij zijn "veel gegevens voorhanden. Hel wachten is slechts op iemand, die er een dissertatie over schrijven wil. Want behalve de oudchristelijke vis, de Ichtus, die als vanzelf elke dienaar van het evangelie behoort te interesseren, zijn er door de eeuwen heen ontelbare predikanten (en priesters!) door vissen „van vis en bloed" geboeid geworden.

Vorig jaar is er nog een dominee begravens (dr C. Veltenaar), die zelfs brochures schreef over de zalmvangst en wie zal ze tellen, die weliswaar de kunst niet verstaan om iets over de zalm te publiceren, maar die op het stuk van consumeren dezer lekkernij hun mannetje staan!

Zo iemand was W. S. de Vixrer, herder en leraar te Mijdrecht. Er leefde een Schotse dominee, die, nadat hij een slechte partij golf gespeeld had, troosteloos tot zijn partner zei: „Ik moet het maar opgeven!" Waarop de tegen­speler vroeg: „Wat, golf opgeven?" „Nee", zei de dominee, „mijn ambt". Wanneer men golf nu vervangt door de hengelsport, dan kent de lezer ongeveer de geestesgesteldheid van ds W. S. de Visser. Hij gaf zijn ambt op teneinde zich nog beter aan de visserij te kunnen wijden.

Maar er zou heel wat water door de visrijke vaarten rond Mijdrecht gaan, al eer de dominee zover kwam.

Het begin was goed. Anderhalve maand nadat de nieuwe, niet gehuwde predikant zich aan de gemeente had verbonden, verscheen er een berichtje in de „Boekzaal der Geleerde Wereld". het maandblad, dat destijds kerknieuws bevatte, van deze inhoud: „Mijdrecht, 17 October 1819. Heden is alhier door onzen tegenwoordigen Leeraar W. S. de Visser, voor de eerste maal gedoopt; onderscheidene moeders bragten zelve hare kinderen; en een ouderloos zontje, wiens doop verzuimd was, ontving, na dat er eene gepaste dooprede (tekst Mattheus XXVIII, 19A) gehouden was, met die kleinen, het teeken der inlyving in de Christelijke Gemeente".

Tussen haakjes: dat moeders zelf hun kinderen ten doop hielden, was in die jaren geen algemeen gebruik. Aanvankelijk geschiedde dit meestal door getuigen, later door de vaders en toen de vroegdoop in onbruik raakte door de moeders.

Men was kennelijk met dominee De Visser ingenomen. Onder de indruk van de mooie doopbeurt, werd een gunstige mededeling naar „De Boekzaal" gezonden. En ongetwijfeld verwachten de mensen in Mijdrecht ook verder een goed pastoraat.

Maar hierin werden zij teleurgesteld. Want spoedig openbaarden zich bij de predikant rare ziekteverschijnselen. Het jaar 1820 verliep al niet normaal maar in 1821 was De Visser zo vaak onmachtig om te preken, dat de diensten op Zon- en feestdagen zesendertig keer moesten vervallen.

HET zou nog erger worden. In 1822 liet de dominee zeventenvijftig keer verstek gaan, terwijl in Mei 1823 door de kerkeraad geconstateerd moest worden, dat de kerkdiensten in dat jaar al vijftien keer hadden stilgestaan.

En wanneer er wel dienst was, trad meestal een student in de godsdienst-oefeningen op. Dit was destijds alleen toegestaan, wanneer een predikant ter controle de dienst bijwoonde maar van najaar 1822 tot Mei 1823 waren dertig predikbeurten door een student geleid, waarvan slechts éénmaal in tegenwoordigheid van een toezienend predikant.

Vaak vervielen de avonddiensten. Daarvandaan dat de catechismusprediking in het gedrang was gekomen. Bevestigd te Mijdrecht op 5 September 3819, had ds De Visser in November van dat jaar een begin gemaakt met leerdiensten. Maar op Zondag 8 Februari 1823 was hij pas genaderd tot Zondag 48, zodat in drie en een half jaar de Heidelberger nog niet eens was rondgepreekt.

Hetzelfde gold voor de catechisaties. De kerkeraad constateerde, dat sedert

1821 een verregaand verzuim der lessen had plaats gehad, „waardoor ongetwijfeld de oefening in de kennis der waarheid veel heeft geleden; niettegenstaande dit, zyn er evenwel omstreeks Paasschen in ieder Jaar cenigen tot Ledematen aangenomen".

Aan de gewoonte om huisbezoek in heel de gemeente te doen, voorafgaande aan elke avondmaalsviering, hield De Visser zich slechts tweemaal. In zijn ziekenbezoek viel eveneens het grootste verzuim op te merken.

Dit alles zou door de eerwaarde leden des kerkeraads wel geaccepteerd zijn, als er maar klaarheid had bestaan over de ziekte zo, dat de dominee doorgaans op Zondagmorgen, vlak voor kerktijd, soms zelfs na het luiden van de klok, liet zeggen, dat ongesteldheid hem verhinderde voor te gaan. Alsdan wist de voorzanger niet beter te doen dan de opgekomen schare een poosje te laten zingen en enige schriftgedeelten voor te lezen, waarna men maar weer naar huis ging.

Aangezien dit uitermate sneu voor de gemeente was, inzonderheid voor een groot deel der leden, die meer dan een uur van de kerk af woonden, weigerde de voorzanger daarmee voort te gaan. Hierop had de dominee toen geraast en gescholden en den voorzanger bedreigd."

ONBEGRIJPELIJK was het dat in domine dikwyls schynbaar 'geereed was om te prediken", meldde de kerkeraad in 1823, „doch plotseling liet weten, dat hy niet preekte.

Hy zoude eens in de vacature te Vinckenveen des middags preeken, de Vrederegter zoude hem ryden, liet het rydtuig inspannen en voor zyn deur brengen, — hy was gekleed en rookte een pyp; het rydtuig moest na een wyl wachters terug, domino zeide ongesteld geworden te zyn, en niet te kunnen gaan; en zoo kwam ook toen die Gemeente te vergeefs ter kerk."

Maar het rare was, dat hij soms op het onverwachts verscheen, zoals op een Zondag toen een candidaat zou preken, maar de dominee de kansel besteeg, zeggende „dat de candidaat onverwachts eene Amsterdamsche reis had moeten maken" en dat hij dus maar voor zijn plaatsvervanger inviel.

Vaak voelde de leraar zich in de week best en bevond hij zich uren achtereen met hengel en tuig aan de waterkant. Maar 's Zondags was hij plotseling ziek, om dan 's Maandaga met vissen voort te gaan.

Wat voor krankheid kon dit wezen? Dominee had itich tot de chirurgijn van het dorp gewend, een kundig man, die de kwalen van gans Mijdrecht placht te genezen. Maar hij kon er niet achter komen welke stoornis de gezondheid van ds De Visser schaadde.

Derhalve ried de chirurgijn de leraar aan eens een poosje verandering van lucht op te doen. Dies had de predikant In 1822 drie maanden elders vertoefd, tijdens welke periode de ringpredikanten de dienst te Mijdrecht kwamen vervullen. Men ontving goede berichten, maar zodra hu was teruggekeerd begon het lieve leven weer. De eerste de beate Zondag liet De Visser zijn gemeentenaren voor lauwwaard naar de kerk tippelen.

Tenslotte werden de mensen verontwaardigd want op weg naar de kerk hadden ze de dominee gezien, op Z(jn gemak een wandelingetje makend, terwijl hij in de week „zelfs soms by ongunstig weder zich met visschen bezig hield" en geen sporen van ziekte vertoonde. Op hel laatst betwijfelde men of de dominee wel waarlyk ziek was.

Zonderling kon men het zeker noemen, dat de leraar, ook als hu 's Zondags niet opdaagde toch nooit een doordeweekse winteravondbeurt liet vervallen. Maar daarvoor werd hem jaarlijks uit de kerkekas honderd gulden uitgekeerd. En ook betaalde beurten elders sloeg hu nimmer af.

Onder deze omstandigheden taande het meeleven der gemeente, liet de geestelijke verzorging alles te wensen over. begonnen de inkomsten van diaconie en kerk aanzienluk terug te lopen. In het voorjaar van 1823 zou het avondmaal bediend worden. Het werd echter enige weken achtereen uitgesteld en tenslotte door ds De Visser gehouden op 27 April. Slechts zeventien leden traden toe tot de heilige dis.....

LANKMOEDIG was de kerkeraad wel. Jarenlang hoopte hij op herstel en hij zag keer op keer het ambtsverzuim van De Visser door de vingers. Tenslotte mengde hij het classicaal bestuur van Utrecht er in.

Dit kon gevoeglijk geschieden, want de behandeling van de kerkeraadleden door de predikant was ontoelaatbaar. Toen 'ouderling Van Wieringen met twee diakenen op een avond eens met dominee praten ging, „schold hy hen voor valschaards en huichelaars en presenteerde Van Wieringen een klap".

Op Zondag 15 Juni 1823 was er maar één keer kerk, in welke dienst een proponent voorging, terwijl men de dominee In de Kerkstraat had gezien.

Woensdag was het biddag; er werd maar éénmaal dienst gehouden door een student; de kerkeraad rapporteerde „zynde de predikant niet ter kerke geweest, hoe zeer hy des avonds te voren, zonder bovenkleederen, in de open lucht, op zyn stoep was gezien, als bezig met zyne meld om Visch schoon te maken."

Voorts stelde de kerkeraad vast, dat „ouderlingen en diaconen hier ondergeenszins hebben stil gezeten, maar van tyd tot tyd, met alle liefde en zachtheid den predikant hebben onderhouden, die eerst minder, naderhand meerder en hooger, niet drift, met woeste drift, met ongemasureerde drift en smadelyke taal hen heeft beantwoord, zoo zelfs dat hy na eenen avonddienst smadelyk van de gemeente gesproken en Schyt-Gemeente heeft gezegd. Dat het alleszins blykbaar is, dat alle belangen der gemeente door den predikant sints lang met voeten werden getreden.....

eindigende de ouderlingen" en oud' ouderling, diaconen en oud-diacon. hun aangelegen verslag, verhaal en attest, met de dringende bede, dat ten aller spoedigste eene prompte en efficacieuse voorziening. In de zoo allergewigtigste belangen van den Godsdienst en goede zeden dezer Gemeente, moge daargesteld worden."

Welnu, voor die „daarstelling" werd inderdaad prompt gezorgd. De classis Utrecht, deze en andere ongerechtigheden van de vissende De Visser gehoord hebbende, maakte korte metten met de herder en leraar. Om zijn goede naam niet te schaden en wellicht ook uit reverentie ten opzichte van diens oude vader, ds S. de Visser, predikant te Aalsmeer, verzocht men hem zgn ontslag aan te vragen bij de kerkeraad.

Dit gebeurde zonder veel gerucht naar buiten en in „De Boekzaal" las kerkeluk Nederland weldra dit bericht: „Mijdrecht, den 14 Augustus 1823.

Deze Gemeente is vakant geworden, dewyl ds W. S. de Visser, tol hier toe onze Leeraar, daartoe gedrongen door langdurige ongesteldheid en lichaams zwakte, den 5den July 11. door eenen brief, aan den Kerkenraad kennis gaf, dat zyn Eerwaarde zynen dienst onder ons nederlegde; In welk besluit de Kerkenraad berustende, ds De Visser, heden, van zyne betrekkingen tot deze Gemeente ontslagen is."

Aldus raakte de door ds W. S. de Visser met een weinig frisse naam aangeduide gemeente haar predikant kwijt en kon men een ander beroepen. Maar ouderling Van Wieringen, wiens wangen nog nagloeiden van de eens ontvangen klap, op zu» „!ll:(<P fitfhii^i 'gt'-'*, -WJp" „valschaards en huichelaars" gescholden, zullen er wel voor gezorgd hebben, dat de volgende dominee had verklaard niet de geringste interesse voor de hengelsport aan de dag te leggen.....

HISTORISCHE

KRONIEK

Vroeger liep precies op de grens van Mijdrecht Wilnis - de Driehuizervaart. Van deze vaart is nog slechts eenkleinstukje overgebleven, t.w. het gedeelte van de Bovendijk tot aan de Amstelkade. Bij de droogmaking van de "Mijdrechtsche Poel of dwarssloot" stonden er reeds diverse molens, die tesamen met de nieuw te bouwen vijnzelmolens werden ingezet bij de droogmaking. Het betrof hier de volgende molens: Driehuizermolen, Pondschoekmolens, Nesserwatermolen, Zuwenes watermolen en de Houtzaagmolen aan de Kerkvaart. * Tijdens bouwactiviteiten in het verleden (Hema en Albert Heyn) zijn er heel wat paardengeraamtes gevonden. Het spoor liep helemaal door tot (in elk geval) aan van Spengen» " ^ Men beschouwt over het algemeen het huis van de architect van Walbeek, als het oudste huis van Mijdrecht. Hoewel, in de Dorpsstraat staat een huis dat waarschijnlijk nog veel ouder is; nl. het huis van de Heer Verboom. De tegels die hier indertijd tijdens verbouwing naar voren zijn gekomen, zijn van een dermate ouderdom, dat hierover geen twijfels hoeven te bestaan,

Tot juni 1987 was er in Nederland nog maar één kogelpot gevonden, t.w. in Beverwijk; waarbij werd vastgesteld dat hij afkomstig was uit de tweede helft van de dertiende eeuw. Sinds de opgraving in de Dorpsstraat is Mijdrecht de trotse bezitter van de tweede, volkomen identiek aan die van Beverwijk - maar helaas helemaal aan diggelen. Met behulp van onze leden??11 hopen wij deze pot in elkaar te kunnen zetten en hem mettertijd met de andere voorwerpen ten toon te kunnen stellen. * Zoals U weet gaat de fa. Korver naar het industrieterrein verhuizen. Wij hopen dat de Gemeente ons wederom toestemming verleend hier onderzoekingen te verrichten. Dit plekje kon nl. nog wel eens belangrijker worden dan onze eerste opgraving. Nu al roepen we onze leden op - om onder deskundige leiding te assisteren bij deze activiteit. Uw kroniekschrijver heeft zelf dit jaar meegeholpen en ik zeg u uit de grond van mijn hart: "het was fantastisch!". De hele sfeer, de geweldige inspanning van Corine Bakker en haar medestudenten en last but not least de enorme belangstelling van de bevolking, die voor ons een bron van inspiratie was en - mochten we er al aan twijfelen - ons ervan overtuigde dat zij wel degelijk belangstelling heeft

voor het verleden. En laten we eerlijk zijn, zou het niet prachtig zijn als we een voorwerp vonden uit 1085; zodat deskundigen niet langer aan de juistheid van de oorkonde hoefden te twijfelen en daardoor hun handen vrij hebben voor onderzoekingen naar Mijdrecht en Wilnis, van voor de huidige jaartelling.

Op 17 mei j.l. overleed te Rozendaal De Heer Daniël Maximiliaan Marie Marie van Hangest Baron d'Yvoy van Mijdrecht,

Velen onder u wisten niet dat wij een Baron hadden en ik nam mij voor hier t.z.t. verandering in te brengen. Zodoende heb ik medio september een brief geschreven naar een der nabestaanden. Mevrouw van Verschuer - van Hangest d'Yvoy van Mijdrecht. Enige weken later werd ik door haar gebeld. Gezien de drukke werkzaamheden was zij nog niet in de gelegenheid geweest mijn brief te beantwoorden. Zij bedankte mij voor het boekje over Mijdrecht en vertelde dat zij het met grote interesse gelezen had. Ook deelde ze mij mede dat de familie in het verleden in twee takken was gesplitst, t.w. : Baron van Hangest d'Yvoy van Mijdrecht en Baron van Hangest d'Yvoy van Houten.

Aangezien zij mij beloofd heeft mij e.e.a. over de familie te zullen sturen, hoop ik u binnenkort nader te kunnen informeren

KRONIEKSCHRIJVER

Gevraagd.....

Een van onze leden zou gaarne in het bezit komen van een foto en/of ansichtkaart van de boerderij "rondervreugd", eertijds gelegen aan de eerste bedijking.

Wie is er nog in het bezit van foto's van oude molens uit de regio en wil die tijdelijk aan ons afstaan; zodat we in de gelegenheid zijn er fotokopieën van te maken. s.v.p. zenden aan: Th. De Schrijver Rechthuislaan 3 - 3641 KB Mijdrecht,

Vroeger kwamen Duitsers naar Vinkeveen
om te werken; nu om te recreëren

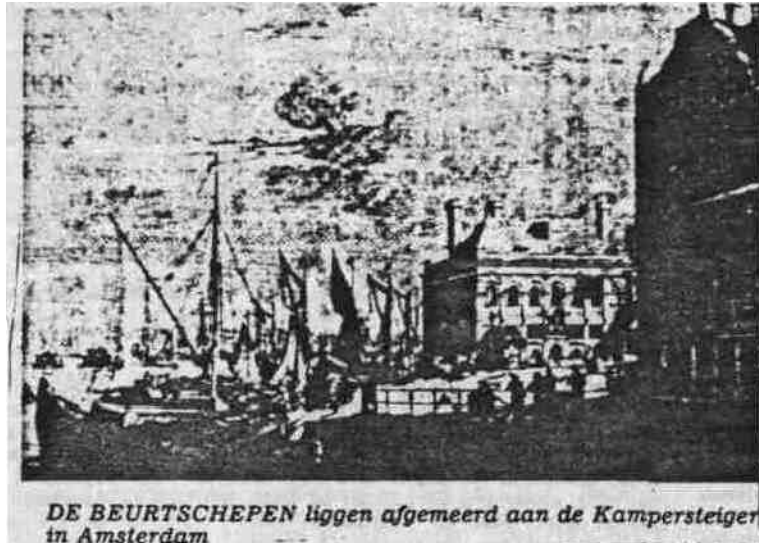
Jan Lucassen promoveert op turfarbeiders

(Door Marian Stercnborg)
VINKEVEEN — Honderden jaren lang is de gemeente Vinkeveen 's zomers bezocht geweest door Duitsers. Zij kwamen toen niet om te recreëren, maar om turf te baggeren. De oudste gegevens hierover dateren van begin 17e eeuw. Jan Lucassen, medewerker aan het Instituut voor geschiedenis van de Rijksuniversiteit van Utrecht, heeft die gegevens verzameld. Zijn proefschrift over de Duitse trekarbeiders in Nederland heeft hij hierop gebaseerd. Momenteel bereidt hij een aantal uitgaven voor over reisverslagen van Duitse dominees, die in die eeuwen met de arbeiders meetrokken.

„Uit gegevens van de scheepvaartstatistiek bleek dat er een druk bevaarde route was tussen Hardenberg via Hasselt over de Zuiderzee naar Amsterdam in de zomermaanden. Speciale veerdiensten werden onderhouden. Ook begonnen in de 17e eeuw de Nederlandse plattelanders hun bedrijf eenzijdiger op te zetten: akkerbouw, veeteelt of verveeningsbedrijven. Er ontstond een gat in de seizoenarbeid. Zo heb ik de reconstructie gemaakt van de Duitse trekarbeiders naar Nederland, 't Is niet zo dat de bronnen hierover voor het oprapen lagen", aldus Lucassen. „Daarbij kwam nog het gegeven dat de lonen in Duitsland lager waren dan in Nederland, waardoor een seizoenarbeid van Duitsers kon ontstaan, die tot rond 1860 duurde".

Door het toen uitgeroepen Duitse keizerrijk werd ook de Duitse economie aantrekkelijker en bleven de trekarbeiders weg. In die 200 jaar is door de turfafgravingen de basis gelegd voor het Vinkeveense landschap en het Plassengebied.

De Duitse gastarbeiders uit O.a. Pruisen, Hannover, Westfalen en Osnabrück hadden thuis een klein boerenbedrijf. Na de zaaitijd trokken zij, in april, naar Nederland. Ofwel om in Friesland en Groningen te werken in de steenfabrie-

DE BEURTSCHEPEN liggen afgemeerd aan de Kampersteiger in Amsterdam

ken, of om in Noord- en Zuid-Holland gras te maaien of om in Vinkeveen het laagveen af te graven. Eind juli reisden zij weer terug: via Amsterdam met de boot naar Hardenberg en verder te voet, tot ver in Duitsland. Bij elkaar een afstand van 200 tot 300 kilometer. Ze waren dan net op tijd terug voor de graanoogst, werkten daarna nog enkele maanden in loondienst in de kolenmijnen, 's Winters werd in huisnijverheid producten als linnen gemaakt, die meegenomen werden naar Holland om te verkopen. Want niet alleen lagen de lonen in Nederland hoger, de prijs van de levensbehoeften was dat ook. Marskramers en spekhandelaars trokken dan ook al snel met de trekarbeiders mee om hier zaken te doen.

Het werk in het veen gebeurde in koppels van twee arbeiders, die gedurende 16 uur per dag werkten voor 2 gulden per dag ieder. De één trok het veen onder het water vandaan en de ander spreidde het uit over het land en trapte het aan. Dit werk kon maar tot half juli gebeuren, omdat het veen anders niet droog was voor de winter. Plaatselijke arbeiders zetten het veen om tot het droog was, waarna het turfsteken begon. Ook voor de plaatselijke seizoenarbeiders was er gebrek aan werk in de wintermaanden. Om het armoedige be-

ARBEIDERS AAN HET werk in het laagveen-gebied

staan te verbeteren werd het Initiatief genomen tot de oprichting van een onderlinge betonindustrie. Deze fabriek, de VOBL, die nog steeds bestaat, beton toen met het maken van beerputten. Van het loon werd een deel ingehouden, waarvoor de werknemers een aandeel in het bedrijf ontvingen.

„Verder hadden deze Vinkeveners een heel klein boerenbedrijfje, wat zich vaak beperkte tot een paar geiten. 's Zomers stonden deze geiten vastgebonden aan de kant van het grasland voor het huls", aldus Lucassen. Hij sprak hierover op een onlangs gehouden bijeenkomst in Vinkeveen ter gelegenheid van het 15-jarig

1 bestaan van milieuvereniging De Groene Venen, waar een oudere inwoner van Vinkeveen

weer wist te vertellen dat Vinkenkade vroeger Geitenhede heette, doordat de bewoners inderdaad allemaal een geit langs de kade hadden staan.

Het turibaggeren was voor de Duitse trekarbeiders niet geheel zonder risico. Menigeen kreeg malaria, een ziekte waarvoor de Vinkeveners immuun waren.

Uit een enquête naar de seizoenarbeid uit 1811, opgesteld in opdracht van het ministerie van binnenlandse zaken in Parijs, heeft Lucassen afgekunnen leiden dat er toen Jaarlijks 30.000 arbeiders uit Neerland kwamen, 20.000 voor het turfgraven en grasmaaien en 10.000 voor de stenen- en tege-

fabrieken. Deze enquête is toendertijd gehouden, omdat Nederland, dat toen bij Frankrijk hoorde, altijd te weinig mensen leverde voor de militaire dienst.

De reisverslagen, waaruit melding gemaakt wordt van de reis van de trekarbeiders, die arbeidsverhoudingen, het soort werk dat gedaan werd en de werkomstandigheden staande vermeld in het proefschrift dat in boekvorm uit is. Nieuwe gegevens werkt Jan Lucassen uit samen met een medewerker van de universiteit van Bochum en een archivaris uit Berlijn. „Het zal nog wel een jaartje duren, voor we een nieuw boekwerk uitbrengen", aldus Jan Lucassen.

Amstelhoek, bij regen, veranderd in verraderlijke modderpoel

Diepe plassen vol drabbig water staan
vaak van huis tot huis

(Van onze speciale verslaggever)

Aan de uiterste Noord-Westkant van onze provincie, waar het grondgebied van Mijdrecht hurkt tegen dat van Uithoorn staat nog juist binnen de Mijdrechtse grens een groep van ruim honderd huizen. Amstelhoek heet het daar, omdat niet ver van dit plekje de brede Amstel voorbij de landerijen stroomt. Het rood van de stenen dezer huizen is nog even fris als het wit van de voegen. De meesten ervan zijn namelijk pas na de oorlog gebouwd en daarom is alles nog wat nieuw. Maar dat nieuwe is dan ook het enige vrolijke wat dit groepje huizen de bezoekers van deze Mijdrechtse woonwijk te bieden heeft. Want wie dit oord betreedt dient, vooral nu in deze natte voorjaardagen, erop berekend te zijn, dat de stroken grond tussen de huizen, waaraan men eens de namen Van Dijklaan, De Bruijlaan en Piet Heinlaan gaf, verraderlijk zijn als ware moerassen.

Straten, die hun namen niet verdienen

Nu de regen de laatste weken in stromen uit de grauwe luchten is komen vallen zijn deze drie lanen veranderd in modderpoelen, in welke drabbig veenwater alles rondom gespiegeld staat. Van kant tot kant staat soms het water en zonder klompen of laarsen zijn de hekkjes der huizen bijna niet te benaderen. En vaak gebeurt het, dat men, denkend een eilandje in de oceanen gevonden te hebben, met dat eiland en al in het drab versinkt. Vooral des avonds, als om elf uur de spaarame lantaarns uitgaan, kan elke stap, die men als vreemde, maar ook als bekende in deze „straten” doet, noodlottig zijn.

Van een bewoner der Van Dijklaan vernamen wij, dat het meermalen was voorgekomen dat vertrekkende visite in het donker naast het hekje in zó'n diepe plas terecht was gekomen, dat men tot ver over de enkels wegzakte.

Inderdaad, wie deze drie lanen binnenkomt waagt nog niet zijn leven, doch wel mag de vraag worden gesteld of een dergelijke toestand als men daar aantreft in onze dagen nog wel getolereerd kan worden.

Wij hebben deze vraag ook voorgelegd aan de wethouder van sociale zaken en waarnemend-burgemeester van Mijdrecht, de heer C. Broerse Jzn., die ons welwillend een onderhoud over deze kwestie toestond. En de heer Broerse was met ons van mening, dat de waarlijk desolate toestand waarin de straten in de Amstelhoek zich bevinden voor de bewoners schier onoverkomelijke moeilijkheden en onaangename omstandigheden met zich brengt en een directe en doeltreffende verbetering uiterst urgent maakt. De gemeente Mijdrecht ziet daarom met spanning uit naar het ogenblik, waarop zij kan gaan doen wat nodig is om het uiterlijk van de drie lanen (oorspronkelijk en toen gelijk te doen worden aan straten zoals in elke stad of dorp, zonder modder en zonder meterslange en klompdiepe plassen.

Wat voorafging

De kwestie van de Amstelhoek heeft een lange voorgeschiedenis, zo vertelde ons de heer Broerse. Ongeveer dertig jaar geleden werd voor dit deel van Mijdrecht een uitbreidingsplan ontworpen dat echter toen, om dringende financiële redenen, zo goedkoop mogelijk werd uitgevoerd. Meerdere raadsleden hebben in die dagen voor dit plan geijverd, onder wie Piet Engel en Hein Zuidervaart, naar de voornamen van welk tweetal een der straten de naam Piet Heinlaan kreeg. De wijze waarop de straten en de nodige leidingen werden aangelegd kan nu provisorisch genoemd worden, want men hield toen geen rekening met de moeilijkheden, die later van de zuinigheid het gevolg zouden zijn. In Mijdrecht krijgen huizen en straten vroeg of laat te kampen met het „krimpen” der grond, ten gevolge van het werken van het veen. Ook in de Amstelhoek was dit het geval en zo kwamen in de loop der jaren de straten uit het profiel te liggen. Tijdens de oorlog kon er niets aan het herstel der straten worden gedaan en zo werd dit tot daarna uitgesteld.

Na de oorlog kreeg echter de gemeente met de woningbouw te maken middels de toewijzingen voor huizen, die aan bouwrijpe grond moesten worden opgetrokken. Hoewel reeds toen in andere delen van de gemeente een uitbreidingsplan was geprojecteerd, was er daar niet direct voldoende bouwrijpe grond voorhanden. Deze lag wel in de Amstelhoek, waar dan ook aanstonds nieuwe huizen werden opgetrokken.

De bouw der huizen op zich al was voor de drie lanen in deze wijk een proef, welke zij, toch al caduc en slapjes zijnde, niet hebben overleefd. Auto's met zware materialen en later het verkeer naar de nieuwe bewoners reden de venige grond tot kleddernatte modderpoelen en van die dagen af was de toestand daar in de Amstelhoek nog al erger geworden dan ze al was.

Verleden jaar nu lieten B. en W. van Mijdrecht door de MABEG een plan opstellen tot verbetering der wegen in

Zo diep en groot zijn de plassen in de Van Dijklaan, dat kinderen in een enorme klomp erop kunnen spelevaren.

de Amstelhoek, Bozenhoven en Hofland. Maar toen de financiële consequenties van het gehele object werden overwogen bleek het, gezien de positie van de financiën der gemeente, niet goed uitvoerbaar. Het plan voor de Amstelhoek bleef echter als meest urgent boven tafel en werd ernstig bestudeerd.

Dit had tot resultaat, dat B. en W. in overleg met de commissie voor bijstand van openbare werken, in October 1950 dit verbeteringsplan van de Amstelhoek aan de raad voorlegden, welke er met algemene stemmen mee accoord ging. Toen ging het naar Ged. Staten... en nu nog verkeert de gemeente Mijdrecht in afwachting van de benodigde goedkeuring tot uitvoering van het plan.

Wethouder Broerse is echter van mening, dat de ingrijpende en omvangrijke overheidsverwikkelingen de oorzaak van de vertraging bij G. S. is geweest.

„De gemeente Mijdrecht is er”, aldus wethouder Broerse, „van overtuigd, dat zij deze goedkeuring met vertrouwen tegemoet mag zien, temeer daar de financiële positie der gemeente nog verbeterd is tengevolge van de opbrengsten der ondernemingsbelasting”.

Mijdrecht vertrouwt dus, dat het niet zo lang meer zal duren voordat deze modderellende voor de bewoners van de Amstelhoek achter de rug zal zijn, en dat dan dit wijkje met zijn frisse huisjes zich aan iedereen van de beste kant zal kunnen laten zien.

Een wens en vertrouwen, die waard zijn bevredigd te worden.

Elke dag verre reis naar een kraan

BUURTSCHAP BIJ MIJDRECHT WACHT OP WATERLEIDING

**Leidingnet kost
kwart miljoen
(maar wie betaalt?)**

(Van onze speciale verslaggever)

MIJDRECHT, 23 juni — In de waterrijke polders rond Mijdrecht, waar de Amstel zich als Kromme Mijdrecht door het land slingert, schrééuwen de boeren van de buurtschap De Hoef om water. Al jaren. Het is altijd al behelpen geweest. Maar in de droogte van nu is de roep om water een noodkreet geworden, die bij de autoriteiten wel wordt verstaan maar nog niet beantwoord is.

In de regenputten zit geen druppel water; de slootjes in het land stinken en schrikken zelfs de koeien af; de Kromme Mijdrecht zit vol vuil. Van vroeg tot laat hooien de boeren op het land. Maar de vrouw thuis heeft water, veel water nodig. Voor het eten, voor de was, voor het dweilen van de kamers, voor het schoonspoelen van de stal en voor het maken van de kaas — een belangrijk stuk levensonderhoud.

Vóór de man 's ochtends in alle vroegte het land op gaat en 's avonds als hij moe-gewerkt zijn klompen wil uit laten vallen roept de vrouw: „Water...” De man weet bescheld; hij neemt paard en wagen, trekker of fiets-met-karretje vol met melkbussen, gedeukt en zwart van het gebruik. Hij gaat één, twee, drie kilometer ver naar de overkant van de Kromme Mijdrecht. Daar is, de oude spoorbrug over — in de berm langs de stoffige hobbelweg, de gemeente-kraan gesloten in een groen geverfd kastje. Voor een dubbelte tapt brugwachter Wouter van der Schaft námens de gemeente Mijdrecht veertig

liter kraakhelder leidingwater in de melkbus. Dat gaat al jaren zo.

De laatste weken heeft Wouter geen rust meer. Van 's morgens half zeven tot vaak 's avonds tien uur moet hij de hele dag door aan de kraan draaien. Overdag voor moeder en de kinderen of wie bij de hand is; in de vroege en late uren voor de mannen-na-het-werk. Men staat vaak in de rij. En op een drukke dag vult Wouter van der Schaft wel honderd bussen; dat is vierduizend liter water. Zaterdag was de kraan zelfs moe-gedraaid. Van der Schaft heeft zé toen moeten dichtschroeven. Zondag, anders een drukke tap-dag, was dus droog en pas maandag kwam de smid, die het euvel heeft verholpen, maar dezezer dagen zal terugkomen om een nieuwe kraan te monteren.

Den Haag is schuldig

Vele klaagzangen zijn in het Mijdrechtse van het westelijke Amstel-kant in alle toonaarden te horen. „Wij zijn met het lot van die mensen begaan”, is het antwoord van burgemeester Van der Haar van Mijdrecht, „en als ik het water niet uit de kraan zou krijgen zou ik óók klagen. Maar het gemeentebestuur treft geen verwijt. Met klachten moet men in Den Haag zijn. Wat de vijver in Mijdrecht betreft, die voor 70.000 gulden is aangelegd en ons kwalijk genomen wordt, we kunnen de normale ontwikkeling van Mijdrecht toch niet tegenhouden terwille van die waterleiding. In W'lnis, Abcoude en Vinkeveen zitten ze er hetzelfde voor. Dat zijn ook allemaal onrendabele watergebieden”.

De Hoef, waar in honderd boerderijen geen waterkraan te bespeuren is, staat genoteerd als super-onrendabel gebied. De sanleg van de leidingen — kilometers ver en lang — kost een kwart miljoen gulden. Dat levert water nooit op. Jaren terug al heeft de gemeente, die dit niet allemaal alleen kan betalen,

63.000 gulden krediet beschikbaar gesteld; de provincie Utrecht deed er nu eens 49.000 gulden bij. Alles is nu in orde, maar de rest van het geld moet via het ministerie van Sociale Zaken komen. Vorig jaar oktober heeft de gemeenteraad een motie aangenomen, waar de minister met klem om de waterleiding is gesmeekt. De burgemeester sindsdien menigmaal voor het water in Den Haag geweest: „Eerlang zal leiding er komen”, zegt hij.

Mag niets koste

„Ze hadden al lang kraanwater thuis gehad als ze zelf ook maar wilden betalen. Ik heb de boeren er tijd geleden eens op een avond t elkaar geroepen en hun voorgereken wat het kostte en wat zij zouden moeten betalen voor een snellere afwikkeling. Er waren er maar een paar, die er geld voor over hadden. Ze willen wél water, maar het mag niets koste. Dat heeft me toch wel teleurgesteld. Zo denkt burgemeester Van der Haar er over.

Maar hoor de boeren: „We zijn hi achtergesteld. Dit is altijd als een vegeten uithoek beschouwd. We hebben pas verlichting gekregen. Dat is al heel wat. Maar kijk eens naar de wegen... schandelijk. Ja, en hou op over het water. Daar zijn geen woorden voor. Misserabel.” De man zet tierend de busen op de kar.

Deze man kan ook niet begrijpen, die de tien boeren, die net binnen de grenzen van het Zuidhollandse Zevenhoven vallen, binnenkort wél waterleiding krijgen. En dat de buurman, boer Smit met vrouw en twaalf kinderen, die juist onder Mijdrecht valt, anderhalve kilometer moet gaan met bussen — tweemaal per week met minstens vijftientig. Bij Homan, bij Keizer en bij Spe is het al niet anders. „Water halen” is van boerderij tot boerderij het dagelijkse commando.

DE PROOSTKOERIER IS HET CONTACTORGAAN VAN DE HISTORISCHE VERENIGING
"DE PROOSDIJLANDEN" EN VERSCHIJNT MINIMAAL VIER KEER PER JAAR.

Redactieadres Maarschalkstraat 9 3641 HL Mijdrecht.

Secretariaat van de vereniging: C. Jacobs
Bozenhoven 110a, 3641 AJ Mijdrecht.

contributie f. 15. — per jaar
bankrelatie Rabobank- rek. nr. 36 96 18 505

De hierbij afgebeelde steen werd uit een der Mijdrechtse wateren, boven water gehaald. Tot op heden heeft niemand de afbeelding kunnen verklaren.

Persoonlijk komt de afbeelding mij niet geheel onbekend voor. Ik heb dit al eens eerder gezien. Volgens mij zijn het symbolische afbeeldingen. Bovenaan een korenschoof en onder de levensboom, ook wel boom des levens genoemd.

We zien uw persoonlijke reactie gaarne tegemoet.

MIJ DRECHT

Mijdrecht

In oude kronieken wordt van Mijdrecht en hare omgeving vermeld, „dat bijzonderheden hier niet voorhanden zijn, alleen zijn „de uitgeveende plassen der bekichtiginge „van ieder denkend wezen waardig, en zij „zullen zekerlijk zijne bewondering tot zich „trekken, daarover dat geheel den streek „door de menigte van het door 't baggeren „veroorzaakte water, niet reeds geheel ver- „zwoigen is.

„Het water, zo van deze meir als van de „andere polders is enigszins brak, echter „wordt het, door het grootste gedeelte der „inwoners, tot hun levensonderhoud, zon- „der eenig nadeel gebruikt, bij vriezende „weer is 't zelfs genoegzaam zoet.

„Veele Amsterdammers enz. komen des „zomers zig hier met de vlasccherij ver- „maaken.

„In het jaar 1792 hebben deezen hier ook „een zeer fraal Admiraalschip gehouden, „dat des avonds met een vuurwerk en mu- „siek besloten werd, hetzelfde is tot zo verre „naar genoegen geweest, dat het waar- „schijnlijk bij rustiger tijden en voller beur- „zen meermaals zal herhaald worden.”

De veenderijen gaven in vroegere jaren „grote bedrijvigheid en velen vonden daarin „werk.

In den loop der jaren zijn de uitgeveende „plassen herschapen in vruchtbaar land.

Met de veehouderij, den land- en tuin- „bouw is het, wegens de lage prijzen der „producten, niet rooskleurig gesteld. De op- „brengst dier bedrijven is te gering, waar- „door de werkloosheid wordt vergroot.

Voorheen lag deze streek tamelijk gels- „leerd.

De Amstel en enkele binnenvaarten „waren wel goede waterwegen, maar toch „werd behoefte gevoeld aan den spoorweg. „Door aanleg van de Haarlemmermeerlijnen „werd ook deze gemeente in 1915 aan het „spoorwegnet aangesloten. Helaas werd de „exploitatie van de lijnen Uithoorn—Alphen „aan den Rijn en Uithoorn—Haarlem ge- „staakt.

De rijksweg Amsterdam—Rotterdam en „de provinciale weg Heemstede—Hilversum „welke Noord-West-Utrecht zullen doorkru- „sen, zullen voor deze streek van groot be- „lang zijn.

Ten aanzien van den rijksweg worden „plannen gemaakt en de provinciale weg is „voor een gedeelte aangelegd. Op de vol- „tooiing wordt reeds te lang gewacht. Aan „die betere wegen bestaat hier groote be- „hoefte.

De plaatselijke industrie, die reeds vóór „1915 in opkomst was, is later zeer uitge- „breid.

Door ondernemingsgeest en arbeidszaam- „heid zijn in deze gemeente belangrijke be- „drijven ontstaan, die aan vele menschen „werk en brood geven.

De aanleg van spoorwegen en de levering „van electriciteit door de N.V. „P.U.E.M.” te „Utrecht voor drijfkracht van motoren is „voor de ontwikkeling der industrie zeer be- „vorderlijk geweest.

Kon vroeger het water uit de plassen „zonder eenig nadeel” worden gebruikt, „later, toen aan de drinkwatervoorziening „hoogere eischen werden gesteld, kwam ook „in deze streek de waterleiding. Sinds 1928 „wordt in deze gemeente goed drinkwater „geleverd door de Stichting „D.N.W.U.”, bij „welke waterleiding een 20-tal gemeenten „aangesloten is.

Moge de maatschappelijke opleving, „welke hier en daar reeds wordt waarge- „nomen, spoedig toenemen en moge door „energie in de bedrijfsvoering en door arbeid- „zaamheid, onder Gods zegen ook deze ge- „meente tot meerdere welvaart komen.

Mijdrecht, 25 November 1936.

I. PADMOS,

Burgemeester van Mijdrecht.

De Mijdrechtsche Brandweer

De toestanden in zeer veel gemeenten, „wat de brandblussching betreft, was voor- „heen en ook soms nu nog, allertreurigst te „noemen. Alles in het werk te stellen om ge- „meenschappelijk kapitaal te sparen, drong „niet door. Dit was ook 't geval in onze ge- „meente.

In het najaar 1924 werd door enkele bur- „gers een bespreking gehouden om te trach- „ten aan verschillende wantoestanden een „einde te maken, door een Vrijwillige Brand- „weer op te richten. Een oproep daartoe had „volkomen succes, want 31 personen meldden „zich aan als lid. Tot voorzitter der vereeni- „ging werd benoemd de heer Joh. Verwey en „als commandant der Brandweer de heer J. „v. d. Helm. Nu de vereeniging bestond, „werd aan het gemeentebestuur verzocht „deze vereeniging te steunen en het noodige „materiaal te verschaffen.

De volle medewerking werd en is ons „van die zijden te allen tijde verleend. Vol- „gens raadsbesluit van 29 Oct. 1925 werd „aan den Commandant de instructie opge- „dragen en beschikking gegeven over een „autospuilt met een capaciteit van 800 L. per „min. benevens 300 m. slang, oliejassen, hel- „men en laarzen. Dit materiaal werd in een

keurige centrale ondergebracht, terwijl d „alarmeering door 'n flinke sirene geschiedt. „Deze sirene is geplaatst op den molen, mid- „den in het dorp. Een rood licht geeft d „plaats aan, waar het brandweerslein in wer- „king wordt gesteld, terwijl de bewoner da „en nacht telefonisch is doorverbonden.

In 1925 bluschte de V. B. '2, in 1928 3 „1927 3, 1928 4, 1929 2, 1930 10, 1931 4 „1932 5, 1933 1, 1934 0, 1935 3, 1936 3 bran- „den. 't Groot aantal branden in 1930 wa- „mede oorzaak, dat tot aanschaffing van een „nieuwe spuit moest worden overgegaan. „Het Gemeentebestuur verschafte ons een „autospuilt met een capaciteit van 2000 L. „per m.n., terwijl het aantal meters slang „inniddeels was aangegroeid tot 650. Toen „waren wij volkomen in staat op iedere „plaats in deze gemeente, binnen den kortst „mogelijken tijd, water te geven. Dank zij de „voorzichtiging en lessen, welke ons kosteloos „waren gegeven door instructeurs van den „U. P. Brandweerbond. Zelfs buiten onze ge- „meente ondervonden wij als corps blijken „van sympathie. Wij ontleenen dit aan het „Jaarverlag 1 April 1931 van de N.V. Mij- „van Brandverz. voor het koninkrijk der „Nederlanden te a-Hertogenbosch, waarin „o.m. het volgende: „Met een goede organi- „satie, welke niet kostbaar behoeft te zijn en „samenwerking met de omliggende gemeen- „ten, kunnen uitmuntende resultaten worden „bereikt. Wij denken hier aan de uitstekende „brandweer te Mijdrecht (± 4000 inwo- „nera).”

De goede geest, welke altijd heerscht zoo- „wel bij brand als in de vergaderingen, is „een waarborg voor het voortbestaan der „vereeniging, waarvan de leden ten volle „onderschrijven:

Eén voor allen. Allen voor één.

G. BROERSE Jzn., voorzitter.

NIEUW WERK

VERNIEUWING
UITBREIDING
OF REPARATIE
OP ELEC. GEBIED

Alle soorten elec. apparaten

P. W. GILLE
MIJDRECHT - TEL. 10

De Lederwarenfabriek R. J. Kooi te Mijdrecht

De Lederwarenfabriek R. J. Kooi werd opgericht den 1en Augustus 1922. Op beschelden schaal werd begonnen met de fabricage van rijwielzadels, waarvan eerst alleen de lederbewerking werd uitgevoerd. Vereenstellen werden aangevoerd uit het buitenland.

Al spoedig mocht de fabriek zich in een regelmatig bloei verheugen en werd overgegaan tot installatie van pers- en stampwerken, veerendraaiertj., een bankwerkertj., smedertj., lakrichting en verfspuitertj. Verschillende andere artikelen als tassen, kleine lederwaren en metaalwaren werden aan de fabricage toegevoegd.

Vele handen vinden in dit nijvere bedrijf, dat zich nog steeds uitbreidt, stationnair arbeid en Mijdrecht verheugt zich te recht over de plaats welke de fabriek in de rij harer bedrijven inneemt. De heer Kooi verklaarde nog in een interview dat West-Utrecht zich kenmerkt door een ijverige, werkwillige bevolking, welke eigenschappen van trouw en aanhankelijkheid het mogelijk maken onder aangename verstandhouding aan den opbouw van een bedrijf te arbeiden.

De bezetting der leidende plaatsen is als volgt:

Hoofdfchef: H. Verburg; Chef-Lederwaren: G. Siingerland; Chef Metaalafdeling J. v. d. Berg; Chef Bankwerkertj. J. G. Klinkhamer.

Bekende firma's te Mijdrecht

Het aannemersbedrijf van de Fa. Wed. A. de Bruin bestaat reeds ruim 40 jaar. Door het geheele land worden door deze firma allerlei werken uitgevoerd, waarvan wij noemen de Geref. Kerk van Uitvoornen en de oude Raadhuis aldaar, alsmede een gedeelte van den Provincialen Weg bij Vinkaren en de bebouwing aan de nieuwe haven van Hilversum, welke een lengte besloegen van 2 1/2 K.M. Ongeveer 30 à 35 man personeel is bij dit bedrijf werkzaam.

Wij herinneren er voorts nog aan, dat bij den doorbraak van den dijk van de Kromme Mijdrecht tijdens den abnormaal hoogen stand van den Amstel in 1928 het dichten van dien dijk aan deze firma werd opgedragen. Vooral ook heeft deze firma door haar betonopzetters, welke volgens eigen systeem worden vervaardigd, een goeden naam verworven.

De ca. 10 jaar bestaande Garage Holland (Ja. P. R. de Haan) heeft reeds een groote clientèle, hetgeen zij, ongetwijfeld, dankt aan de coulaute en vlotte bediening.

Steeds stelde man zich tot devies: *„Een bellen maar, wij staan direct voor U klaar.“* Behalve verkoop en verhuur, zorgt men voor een vakkundige uitvoering van reparaties.

Was het vroeger bij ziekenvervoer noodig, dat uit Amsterdam of Utrecht een wagen kwam, thans staat bij voorkomende gevallen van ziekte, ongelukken, e.d. binnen 2 minuten de naar medisch voorschrift ingerichte ziekenauto van de fa. van Heeringen en Co. voor. Hierbij zijn de inwoners van Mijdrecht dan ook zeer gebaat. Het is een Minerva-waren, model 1931. Voorts beschikt deze firma nog over een rouwauto.

Reeds meer dan 150 jaar wordt het Timmer- en Aannembedrijf van de fa. J. v. d. Helm onder den zelfden naam gedreven. Vele woningen en boerderijen in de omgeving van Mijdrecht werden door deze firma ontworpen en gebouwd. Van de vele door dit bedrijf uitgevoerde opdrachten noemen wij het verdiepen van de bovenpell geraakte fundeeringen der kerkgebouwen te Mijdrecht, Kamerik en Waverveen, terwijl voor de omliggende waterschappen verschillende gewapend betonbruggen werden gebouwd. Dit bedrijf heeft dan ook in Mijdrecht en omgeving een goede reputatie verworven, door de degelijke en accurate uitvoering der haar gegeven contracten. Ongetwijfeld zal zij dezen goeden naam ook in de toekomst weten te handhaven.

De fabriek van grafische meubelen F. Verweij is zeer zeker een bedrijf, dat er zijn mag. Vóór ruim 45 jaar werd deze zaak door den grootvader van den tegenwoordigen eigenaar opgericht. In den loop der tijden hebben reeds tienduizenden letterkasten, zetbokken, loketten, enz. deze fabriek verlaten, waaraan zonder uitzondering de meest mogelijke zorg is besteed. Hierbij beschikt men over de modernste machines, welke men voor een deel zelf ontworpen heeft. Ook de praktische en moderne stoffenmeubelen, die vooral veel afzet hebben, en alle stalen loopers worden met eigen geconstrueerde machines vervaardigd, terwijl hier ook een schitterende afdeling is voor het kleuren en lakken. De fabriek, lakkertj. en magazijn zijn alle voorzien van centrale verwarming, hetgeen een eerste vereischte is om het krimpen van het hout te voorkomen. Voor het onbewerkte hout zijn ruime opslagloodsen aanwezig en men heeft een eigen haven om het lossen en laden der vaartuigen zo economisch mogelijk te doen geschieden. Ondanks de crisis heerscht hier nog steeds een flinke drukte en er zijn nog heel wat honderden letterkastjes in bewerking. De producten worden uitsluitend aan handelaars in grafische artikelen verkocht en vele grafische scholen en groote boek- en courantdrukkertjen over het geheele land gebruiken de in deze fabriek vervaardigde Croon-meubelen met gunstige resultaten.

vermelden wij tenslotte nog, dat dit merk „Croon-meubelen“ wettig gedeponereerd is.

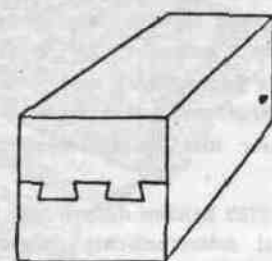

F. VERWEIJ

Fabriek van
Grafische Meubelen

LEVERING ALLEEN AAN
HANDELAREN IN GRAF. ARTIKELN
MIJDRECHT - TELEFOON 24

In de Meubelfabriek „De Arend“ van de fa. D. v. d. Helm & Zn., welke werd opgericht in 1895, vervaardigt men meubelwerk in opdracht en naar tekening van H. H. Architecten, alsook grafkasten in

massa. Dit is tevens één van de weinige bedrijven waar wij een zwaluwstaartmachine aantreffen voor langsche naden, waardoor alle naden zijn gezwaluwstaart verlijmd en de sterkte en deugdzzaamheid van naadloos hout is verkregen. Voorts is nog vermeldenswaard, dat alle machines afgezogen worden en het schaafsel weggeblazen wordt naar een opslagplaats aan den overkant vlak bij den oven van een banketbakker, die daar woont en wiens oven alleen met dit houtafval gestookt wordt.

De ruim 30 jaar bestaande Fa. Wed. D. Korver is in wijden omtrek te goeder naam en faam bekend. Behalve de massaproductie van stalen voederbakken, is men eenig fabrikante van stalen wimpelsbakken voor auto's, waarvan men er inmiddels vele duizenden leverde. Steeds heeft men dit bedrijf meer gespecialiseerd op de fabricage van ijzerwerk in massa, al naar gelang de vraag naar een bijzonder artikel zich doet gevoelen.

STALEN VOEDERBAKKEN

IJZERBEWERKING IN
MASSA-PRODUCTIE

Fa. Wed. D. KORVER

MIJDRECHT

In 1890 werd de drukkerij C. Verwoey Jr. opgericht als kleine drukkerij, waarvan zeker niemand verwacht zal hebben, dat zij uit zou groeien tot een van de belangrijkste bedrijven van de omgeving. Hier is wel duidelijk gebleken, wat met volhardenden arbeid en gezond financieel beleid te bereiken is. Vroeger, alleen de eigenaar aan den arbeid in een ruimte van hoogstens enkele vierkante meters; nu een flinke fabriek, waar een 50-tal arbeiders werkzaam zijn in de verschillende afdelingen: zetterij, boekdrukkerij, steen- en offsetdrukkerij en bindertij.

Jaren van harden arbeid zijn noodig geweest om deze drukkerij tot het tegenwoordige peil op te voeren. En nog breidt zich den kring van afdelingen meer en meer uit. Want het spreekt vanzelf, dat een flinke drukkerij, in een plaats als Mijdrecht, niet alleen in de onmiddellijke omgeving voldoende werk kan vinden. De provincies Noord- en Zuid-Holland, Utrecht en een deel van Gelderland worden dan ook regelmatig door vertegenwoordigers bewerkt.

Behalve het gewone handelsdrukwerk, boekwerk en tijdschriften, heeft deze zaak zich speciaal toegelegd op het drukken van vrachtbrieven en geleideblijtten voor het vervoer van gediïlleerd, terwijl de moderne één- en tweekleuren offsetpersen regelmatig groote hoeveelheden verpakkings- en reclame-artikelen afleveren.

Het handelsmerk „Cevem“, afgeleid van C. Verwoey, Mijdrecht) raakt dan ook meer en meer bekend.

Behalve de boek- en offsetdrukkerij beschikt men nog over een flinke bindertij, met tal van hulpmachines. Alles bij elkaar een bedrijf, dat er op ingericht is vlot en billijk een groote verscheidenheid van drukwerk te produceeren. Gaarne wordt men in de gelegenheid gesteld de drukkerij eens te bezichtigen, men zal dan tot de conclusie komen, dat deze drukkerij in staat is het meest uiteenlopende werk in zeer korten tijd uit te voeren.

Op 6 Febr. 1930 werd de eerste abonnee der Mijdrechtse Radiocentrale aangesloten. Aanvankelijk gingen hiertoe slechts een tiental personen over. Naderhand kwam hier echter verandering in, vooral toen het ook mogelijk werd verschillende buitenlandse stations te beluisteren. Hoezeer

Een zadel, goed voor groot en klein!

Een zadel, zonder smart tot pijn!

Wat een ERJKA-ZADEL biedt,

Vindt in het land zijn weerga niet.

LEVERING UITSLUITEND
VIA GROSSIERS EN HANDEL

R. J. KOOI

LEDERWARENFABRIEK - MIJDRECHT

zoo'n centrale-aansluiting in den smaak valt, blijkt wel uit het feit, dat enkele weken geleden het aantal aangesloten abonné's de 250 bereikte.

De Bodedienst G. van Heeringen werd 1 Augustus 1922 opgericht. Van den aanvang af zorgde men voor een vlotte en courante bediening en een uitgebreide clientèle maakt dan ook een druk gebruik van de verschillende diensten dezer firma. Dagelijks (behalve Zaterdags) wordt een een autodienst onderhouden van Amster-

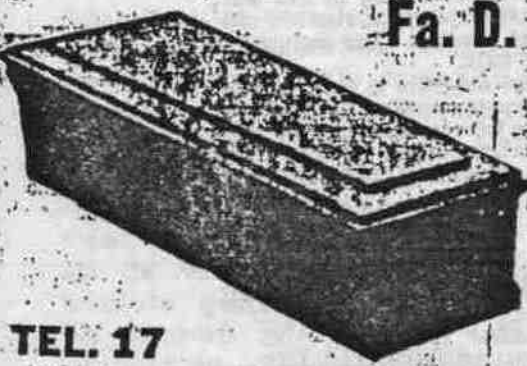
dam naar Ouderkerk, Bovenkerk, Amstelveen, Nes a/d Amstel, Uithoorn, Mijdrecht, Wilnis, Vinkeveen, Ter Aa en Utrecht. Het Bestelhuis te Amsterdam is gevestigd: N.Z. Kolk 15. Voorts exploiteert men een autodienst van Utrecht op Ter Aa, Vinkeveen, Wilnis, Mijdrecht, Uithoorn, Nes a/d Amstel, Ouderkerk, Bovenkerk, Amstelveen en Amsterdam. Vertrek Dinsdags, Donderdags en Zaterdags om 6 uur namiddag van het Bestelhuis te Utrecht, Maria-plaats 50.

Men heeft de beschikking over vier wagens, terwijl zes man personeel hier werkzaam zijn. Remboursementen worden thuisbezorgd.

Fa. D. v. d. HELM & ZN.

**MEUBELFABRIEK
„DE AREND”
MIJDRECHT**

**SPECIAALZAAK VOOR
GRAFKISTEN**

TEL. 17

SHELLPOMP

**GARAGE HOFLAND
Fa. P. R. DE HAAN
TEL. 23 - MIJDRECHT**

KRAANAUTO

**MODERNE REPARATIE-INRICHTING
LUXE AUTOVERHUUR
4 en 6 persoons auto's met of zonder chauffeur
Agent der FRAMO 3-wielige bestelauto's**

01723-0463

Jonge archeoloog toont vondsten aan publiek

NIEUWVEEN/TERAAR— In het Historisch Museum van Ter Aar, aan de Westkanaalweg 118, is van zaterdag tot en met zondag 13 februari een tentoonstelling te bezichtigen van bodemvondsten door de zeventienjarige Han van Leeuwen uit Nieuwveen.

Het gaat om een leer uitgebreide verzameling zestiende- en zeventiende-eeuwse aardewerk, bestaande uit borden, testen, bakkers en tegels, alsmede tinnen en glazen voorwerpen. Verder is een speciale collectie pijpekoppen in de tentoonstelling opgenomen.

Van Leeuwen voelde zich reeds op jonge leeftijd zeer aangetrokken tot de archeologie. "Toen ik geven jaar was

ging ik regelmatig naar een oom die ook altijd bezig was met archeologie. Door hem is eigenlijk die interesse gewekt," aldus Han.

Samen met vrienden speurde de jonge Nieuwveener in zijn vrije tijd naar bodemvondsten in zijn woonplaats. Ook andere gemeenten in de omgeving werden door de jonge archeoloog bezocht. Hierdoor groeide zijn verzameling gestaag, ook al omdat de zoektocht naar bodemschatten veel nieuwe vondsten deed toen de Ringsloot in Ter Aar werd uitgebaggerd.

De verzameling van Han is inmiddels uitgegroeid tot een zeer goed gevulde zolderetage in zijn ouderlijk huis aan de Oudnieuwveenseweg 43. Een

* Han van Leeuwen uit Nieuwveen toont enkele bodemvondsten die te zien zijn op de tentoonstelling in Ter Aar. (Foto Lex van Bercum)

gedeelte hiervan, uitsluitend de bodemvondsten uit Nieuwveen, wordt nu in Ter Aar tentoongesteld.

De tentoonstelling van de Nieuwveener, die is georganiseerd door de Cultureel-Historische Vereniging in Ter Aar, wordt vrijdag om vier uur 's ochtend geopend door wethouder Van Rijn.

Het museum is op zaterdag en zondagmiddag geopend van twee tot vier uur, en bovendien op telefonische afspraak, onder het nummer 01722-2859.

Heb telefonisch contact opgenomen met Han van Leeuwen. Was zeer geïnteresseerd in het wel en wee van onze vereniging. Heeft aangeboden ons zijn verzameling te tonen en liet een en ander hierover te vertellen. Is eveneens voorstander van evtl. samenwerking voor zover het gemeenschappelijke belangen betreft.

5 okt. 1987

Th. De Schrijver

Historisch verhaal van de Fransche tyrannye

Aen de Leser.

Terwijl ik besigh was om dese Fransche Tyrarmye, door een geleerde pen in de Fransche taal beschreven, aen onse Hollanders, door het Drukken in de Nederlandtsche tael, gemeen te maken, quamen my verscheiden staaltjes van de beleeftheyt, of liever gruwelijkheden der Fransch schriftelijk voor, die ik dienstig geacht heb, als een Historisch Verhael van hun Tyrannye, hier by te voegen, om, neffens d'anderen, tot medegetuigen van de wrede aart der Franschen te verstrekken.

De Fransche Macht, met een gruwelijke woede in 't jaer 1672 tot de Nederlanden ingeborsten zijnde, en sich met verdracht van de Stadt Uytrecht versekert hebbende, vestte daer de voomaemste zetel van hun heerschappy in dese gewesten. Doch dese wrede lieden, hun tyrannige aert niet lang verbergen kennende, quamen, op de tweede van Augustus in 't selfde jaer, op Loenen aen, en, Kronenburg, een Slot, aen het selfde dorp, en aen de Vecht gelegen, vermeestert hebbende, borsten, gelijk een snelle stroom, tot het voorgedachte dorp in, 't welk sy in de selfde, en in de volgende dag, roofgieriglijk uitplonderden; gelijk sy eenige dagen daer na, en namaels weer tot verscheide tochten hebben gedaen, en ondertusschen seer onbesuisdelijk en wredelijk met de genen, die hun geweld niet konden ontvluchten, gehandelt.

Maer de genen van Loosdrecht (een dorp wel twee uren gaens lang, en aen 't hoge gelegen) uyt ontsach tot de Fransche macht in dese gewesten genootsaecht Sauvegarde in te nemen, en brantschatting te betalen, (voor 't welk een merkelyke somme in September 1672, opgebracht was) schenen de baldadigheid en wreetheit der moedwillige Franschen te sullen ontgaen; te meer om dat de Hertog van Luxemburg, op woensdag, den vijfde van Oktober 1672, hun gedeputeerden, met een andere merkelycke somme gelts aankommende, met wonderlijke betuyging van vrientschap ontving, en, onder betooring van syn begeerte en liefdetot het afgeparste geldt, met op syn borst te kloppen, en andere vrolijke mijnen te maken, onder handtasting beloofde, dat hen selfs niet de minste ongelegenheit aengedaen sou worden, en dat sy, op Saterdag daer aen, tot hun volkomen sekerheit, acte en geschrift daer af souden verkrijgen. Maer ick bid u, aenmerk hier hoe veel op de woorden en beloften van suick een groot Hertog is te vertrouwen.

Op de selfde Saterdag, d'achtste van die maent zijnde, sag men 't krielen van krijgsvoick op de Hilversumsche Heide, van daer een bende van hondert ruyters in de Loosdrecht quam afsakken, die, een beleefde schijn toonende, in 't voorby trekken yder vermaenden niet te vreesen, noch, uyt vrees van gewelf, iets wech te vluchten, dewijl niemant eenig leet aengedaen sou worden, Maer vermits de genen van Kortehoef, door het voordeel aangemaent, dat sy de koonneulen van dat dorp hadden, onbeschroomdelyk aen hen de verdere deurtoecht weigerden, soo moesten sy weer terug keeren; daer op sy sich omtrent de kerk van d' oude Loosdrecht beschansten, In de volgende dag, en noch meer op maendag en dinsdag, borsten sy, soo de genen, gie van nieus van het hooge quamen, als de genen, die te vooren in 't dorp waren, met droote baldadigheid tot plonderen, en tot hun gewone wreetheit uit. Sommige eigenaers wierden met

felle dreigingen, en sware slagen gedwongen hun eige beesten van de stal af te binden, en aen de vyanden tot een roof over te geven. Uit het geheel dorp zijn naeuwelijkcks twintig koejen gered, en wechgeraect; en de genen, die sy niet mede namen, wierden gekeelt en wechgeworpen.

Sy betoonden mede hun wreetheit aen de menschen, van de weicken veel hun niet alleenlijk eens, maer oock tot twee of drie malen gantschelijck ontkleed, en naeckt uitgeschud wierden. Veel, hun vlucht over de verdroncke landen nemende, konden daer het geweld der ranschen niet ontkomen, en, in 't water te klappertanden staende, waren genootsaekt, hun klederen aen dese obesuisden tot een roof te geven. Geen ouderdom, noch jaren wierden verschoont, ja selfs geen oude vrouwen van tachtig jaren, van de welken een met een opgeraep't dekentje, of wechgeworpe kleetje over haer naeck't lighaem een half uur gaens moest sukkelen, tot dat sy eyndelijck wat meer dekfel vond. Vrouwen, die jaer en dag siek geweest hadden, en doodelijck krank waren, wierden van al het dekfel, dat sy op hun lighaem hadden, berooft; 't weick van hun bed afgerukt wierd. Ja een kranke zieltogende dochter, die men met een veertje laefde, wierd niet verschoont; en men rukte haer oock het bed onder 't lijf wech; en de vader en de moeder, die de krancke bewaerden, wierden naeck't-uitgeschud. Kinderen van weinig jaren, ja sommigen oock van vijf of ses weken, mogten hun kleertjes niet behouden. Een vrou uit Loosdrecht, doch lest in de naeste buurt van Breukeleveen gewoont hebbende, en even voor dese tocht by haer Ouders in de Loosdrecht gevlucht, moest nu weder met de selfde wijken, en naer Breukeleveen trekken, daer sy haer kindt van acht dagen moest sien uit de luyeren rollen, en door die wrede handen op 't stroo wechwerpen. Sy pleegden geen minder wreetheit in de nieuwe Loosdrecht, en onder anderen aen een kraemvrou, die niet meer dan veertien dagen oudt in de kraem, en van twee kinderen bevallen was, en die, benefens haer kleine kinderen, van haer klederen en dekfel wierd berooft; ja ick meen dat haer het hemt self niet over haer naeckte leden wierd gelaten: in voegen dat sy voor een lange tijdt niets had, om haer tedere schepselen te dekken, als haer uytgestreckte armen, terwijl sy, op stroo leggende, aen yder zijde een van dese teere vruchten had. De man, sich hebbende nu en dan voor d'af en aankomende krijgshbenden moeten versteken, nam sijn tijt waer om met d'andere kinderen, gelijk oock met de naeckte kraemvrou, wech te geraken, die, met haer onnosele schaepjes, van de dijck af tot aen de Drecht, deur 't water moest baden, en op een heuveltje wachten tot dat haer man haer met een Schou van daer quam halen.

Sommige vrouspersonen hebbn oock de geyle driften van die dartele en baldadige menschen niet kunnen ontgaen, maer in hun eer geweld moeten lijden: in voegen dat, uyt oorsaeck van dese mishandelingen, alle d'inwoonders ghenootsaect wierden het dorp te verlaten, schoon sommigen door alderhande middelen, soo door vereeringen, als door 't inhalen van Sauvegarde, beproeft hebben of sy dese verwoedheit soudn kunnen ontgaen. En seker, in hoedanige staet en bekommernis dese wijkelia^en de volgende tijt deurgebracht hebben, blijkt hieruyt klaerlijk genoegh, dat'er alreé in November des Jaers 1673 omtrent vier hondert menschen, meest bejaerden, door dedoodt zijn wechgerukt, en als versmolten.

Maer, mocht men'seggen, dese baldage en onbeschofte handel geschiedde buiten kennis van de Hertog van Luxemburg, dien dieshalven dese onbesuistheit en dartelheydt niet aengereeckent kan worden, Seker, dat hy van de voorgedachte oneerbare wreetheden geen groote afkeer heeft gehad, bleek ter selfde tijdt aen de Hovenier op de Hofstede van de Hr« Irgens op 's Gravenlandt, daer de Hertogh self syn herberg quam nemen. Dese man,moedemaect uytgekleed, en met een oude hoet syn schaemte eenigsins bedekkende, quam by de Hertog, het Hoofd van dese onbesuisde hoop, syn beklagh doen over syn geleede schade, en over 't geweld, dat hem aengedaen was. Maer de deernis vond geen plaats by dese wreede mensch. Dese man wierd, soo naeck't als hy was, gedwongen noch eenige

huysdiensten

huysdiensten te doen, te weten in een kamer de veren, die uyt een bed-tijk geschud waren, op te ruymen, het braetspit te wenden, en so voort, tot dat hy eindelijk een slecht kleefje kreegh, 't weick hy aenschoot.

Daer slet gy ten deel de handel der Franschen in oosdrecht, selfs tegen hun belofte, even voor hun overval aen d'inwoonders gedaen. Nu sullen wy u ook hun wreetheit, (of liever een gedeelte daer af) te Waverveen en Botshol vertoonen.

De Franschen, sich meester van Uytrecht gemaect hebbende, versekerden sich ook van de Huisen te Loenen, en Loenersloot, en konden dieshalven met weinig moeite, langs de Geusensloot, en de Demmericksche Zuwe, op Waverveen en Botshol aenkomen, en op dese plaetsen sonder tegenstant roven en plunderen; vermits sy, niet onder 't Sticht, maer in Amstellandt gelegen, sich van geen Fransche Sauvegarde konden dienen. Men maekte, 't is waer, een schans aen den Uythoom, en de Nes wierd met een Uytiegger versorgt; maer dit alles kon aen Vaverveen, te verre buiten de voorgedachten posten gelegen, tot geen volkome bescherming verstreken, d'Ingesetenen van dese plaetsen, in twee Compagnien bestaende, een van Vaverveen onder de Capitein en Schout Christoffel Meyer, en een van Botshol, onder de Capitein en Secretaris Blokhuis, kregen verlot van selven, op 's landts kosten, tot hun eigen bescherming en veiligheid, te waken, en door naeuwe wachthouding den vyant te beletten veerder daer deur in de Provintie van Hollandt in te breecken. Voorts, dewijl dese huislieden onervaren in d'oorlog waren, en misschien te swak tegen de woede der Franschen, op hen aenkomende, soudent syn; soo wierd, niet sonder reden, noodig geacht dat sy met sekere Uytiegger, d'Amstelsche Galey genoemt, met sevenentwintigh mannen bemant, en door Kapitein Spelt gecommandeert. versterkt soudent worden, Dese Uytlegger, met verscheide stukjes versien, nam syn legh plaets, om tegenweer te bieden, by de Byleveltsche brug.

De Fransche Commandant op 't Huis te Nieurode sond d'eerste brandtbrief naer de voorgedachte dorpen, die, dewijl het ongeoorloft was toevoer aen de vyant te senden, noch tael, noch teken van contributie aen de Franschen sondent. De Markgraef de Geulis sond sedert een tweede brandtbrief, van de vijfde September, 1672, met bevel van tien schepen met hooy, yder twintig voer groot, binnen vier dagen tot Uytrecht te leveren, met byvoeging van dese straffe, dat de Schout gevangen, en de plaets gebrant sou worden. Maer dewijl dit veendorpen zijn, met geen of weinigh weylanden versien, en bequamer om turf, dan om hooy te leveren, soo kon dese eisch geen uitwerking hebben.

De Franschen dan, om hun tyrannie, en wreetheit op het Treurtoneel van Vaverveen en Botshol te vertoonen, trokken vol vreucht met vier hondert mannen uit Uytrecht, en, deur Breukelen en ter AA trekkende, vervoegden sich tot Dommerik, daer sy sich verdeelden, en sich voor een gedeelte naer Vinkeveen en voor een gedeelte naer Meydrecht begaven, om Vaverveen en Botshol van 't oosten en westen gelijkelijk aen te tasten.

De genen, die hun weg naer Vinkeveen namen, begaven sich, daer gekomen, van de weg af op de werven der boeren, om sich daer stil te houden, tot dat sy het sein der gener, die deur Wilnis en Meydrecht trokken, (welke weg vry wat langer was) soudent vernemen. Toen de tijdt, tot d'uitvoering van dit rampzalig werk, en van dese barbaarsche wreetheit gestelt, begon te naderen, stelden sy sich in ordening omtrent Ruigewilnis, met voornemen van, soo haest sy het sein soudent vernemen, te Botshol in te trekken, en hun oogmerk, van te plunderen, branden, en alle gruwelen te bedrijven, uit te voeren.

De Sauvegarde, die ten einde van Vinkeveen stond, belette dat men eenige kuntschap aen de genen van Botshol en Vaverveen bracht.

Soo

(Wordt vervolgd)

(Het zal de oplettende lezer opvallen dat dezelfde woorden op verschillende wijze geschreven worden. Wij hebben gemeend, deze schrijfwijze te moeten handhaven.)

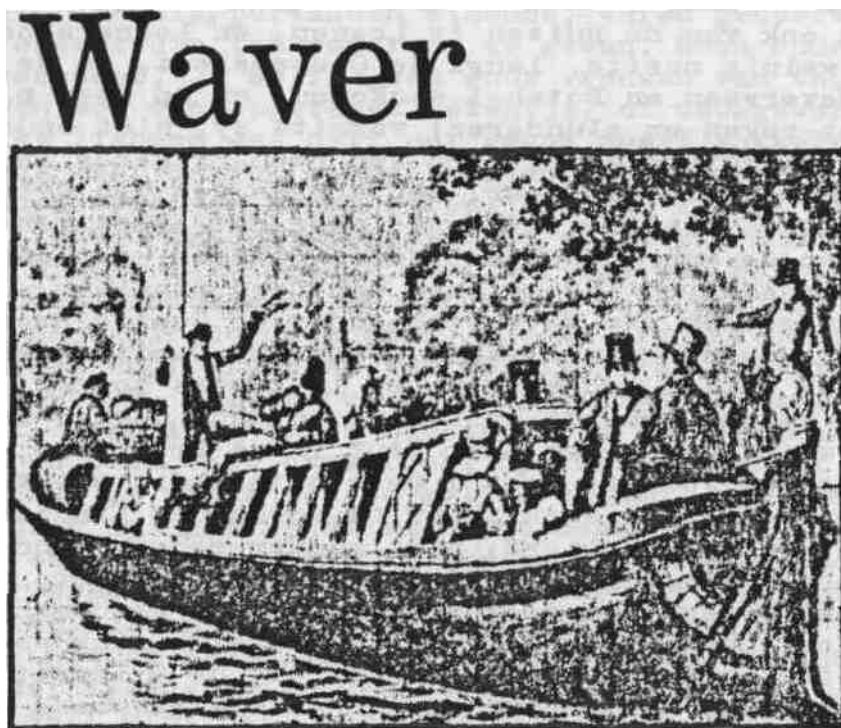
De roerige geschiedenis 'van een 350 jaar jaar oud tolhuis 't Kon spoken in Rijke

WAVERVEEN — Tussen de broelandpji, zandplaten, moerassen en plassen van het Hollands/Utrechtse laagveengebied, bij de samenvloeiing van de waterlopen Waver, Holendrecht en Bullewijk ligt al 350 jaar lang het café de Voetangel. Tolhuis, herberg, gokhol, bordeel en kolenhandel, hel kent een rijke geschiedenis, die de tegenwoordige eigenaar zijn klanten als onderleggers bij de warme hap toeschuift.

Het is naar de feest des tijds verbouwd, hanebalken en beddepannen, flakkerend kaarslicht en zachte muziek, maar het vermag de boeren uil de treek niet «f te schrikken Elke zondie na de kerk. (taan de klompnrijen naast de deur en vlieden de kolkjes als toen hel oude café nog enkele jaren geleden zo scheef op de top van de dijk Ring. dat Je van de ene wand naar de andere kon schuiven.

Langs het jaag- en zandpad tussen Utrecht en Amsterdam werd de eerste Voetangel in 1626 als tolhuis gebouwd even voorbij Ouderkerk in opdracht van wat toen met verschuldigde eerbied „de Edele heeren Gecommitteerden van de Edelmogende heeren Staten 's land van Utrecht mitsgaders de Edele heeren Gecommitteerden van de Edel Groot Achtbare heeren Burge-meesteren en Regeerders der Stadt Amsterdamme" heetten. Utrecht en Amsterdam onderhielden een beurt-dienst met elkaar en kregen het onderhoud van het jaagpad uil de tolheffing bij de voetangel en een tegenhanger langs de Vecht bij Nieuwersluis.

ten drassig gebied, woest en verra-derlijk, vak geplaagd door mist en zwarmen steek»liegjes. die er meuraen heten, dat aansluit op de vroegere moerassen en nu uitgebaggerde plassen van Loosdrecht, Vinkeveen en de Botshol. Bij donker gingen de deuren op slot en de luiken dicht en de eenzame reiziger mocht blij zijn als hij bijtijds een onderdak vond, want het kon spoken vroeger. Volkse geschiedenis, van mond tot mond gegaan. In de lichtgelovigheid van de eenzaam wone-nde buitenman moet het volgens de herberg-historicus Jacob Zwaan danig hebben gespoekt. Dulvels bezoch-ten in gedaanten van een paard met vurige hoeven of een wonderschone vrouw de herberg aan de verlaat. Nog eeuwen moeten de hoefvormige schroeiplekken de gelagvloer gete-kend hebben. Het was een slaap en rustplaats op de trekschuitroute, want de bezoekers mochten er slechts een kwartier vertoeven en sterke drank was verboden. Maar zoals met alles, ver weg van een controlerend lichaam, verdwenen de vaatjes jenever overdag onder de vloer of in de hooischuur om avonds de tongen los en het geld aan het rollen te brengen. Het ging er woe-

Voetangel en trekschuit van weleer: pleisterplaats in het laagveen.

lig toe In die dagen, dat de Victoriaanse tijd nog moest beginnen. De gesproken geschiedenis verhaalt van drinklagen en orgiën, boeren die met rode konen, de keulse potten met geld tuisen de knieën, de dobbelstenen lieten rollen met geslepen heren en krolse meiden uit de stad.

Het volksrijmpje van toen Hen die in Taüernen uerkeeren en met deeren ho»reeren, «al de «ancfcer oerteen staat in schril licht met wat er nu boven de tapkast hangt: *Wie zijn vrouw heeft meegenomen, is nooit te late thuisgekomen.* Er was een raar volk op de weg naast de stadse losbollen, die in de herbergen het plattelandsvolk probeerden te plukken. marskramers, poepezakken (mannen die met zakken textiel langs de boerderijen leurden), negotieventers, kassjemen (verkapte bedelaars), scharen- en messeslijpers, wandlopers, hankemaaiers (zwervende losarbeiders), zigeuner* en zeelui met verlof.

Tolhuis, herberg en restaurant in een nog immer mooie streek, de polder de Ronde Hoep timen Ouderkerk en Nessersluis. De Rijke Waver heet de streek, maar in de zeventiende eeuw was het op de veenmoerassen gewonnen schrale grasland nog slechts Schamele Waver. In het rampjaar 1672 eisten de binnentrekkende Franse troepen van de bevolking een schatting, die zo hoog was, dat iedereen verwachtte dat de soldaten het wel plunderend en brandschattend zelf zouden gaan halen. Maar de sobere boeren brachten goed en geld toch op tafel.

De verwondering was zo groot, dat de streek op slag van naam veranderde, In de negentiende eeuw verdween

de tolheffing met de snellere verbindingen tussen Amsterdam en Utrecht, helemaal toen de spoorlijn geopend werd. De herberg verzandde in de gezapigheid van de vorige eeuw, toen het volk ook nog zijn vertier in de stad zocht in plaats van op het platteland. De annalen verhalen nog slechts van versleten drempels en lekkende schoorstenen. In het begin van deze eeuw werd het zelfs onder een voorvader van de huidige eigenaar meer kolenhandel dan café.

De roeiboortjes liggen nu weer aan de steiger („vroegere vissers na terugkeer afrekenen"). Zomerse dagen doen café en rivier van de oevers van de Loire dromen, stille fietsers, plassende roeiers, mannen in hel wit en vrouwen in mooie jurken, slechts panama en wandelstok ontbreken aan het beeld. Een kastje aan de muur, met geldvakjes en de letters WWW herinneren aan de bierkroesen en dobbelstenen, lichtekooien en pierewaaiers van weleer: Wij Willen Wat Winnen, de plaatselijke lolerijvereniging. Een 350-Jarige geschiedenis, in place-mals afgedrukt.

Bezuiden Ouderkerk kronkelt het riviertje Bullewijk naar een driesprong met de Waver en de Holengracht. Daar staat *De Voetangel*, waar we bij een stevige Hollandse pot kunnen uitkijken op een nog Hollands polderland. Sinds 1626 is De Voetangel 'herberg, uitspanning en lolgaarderswoning'. Grimmige kanonnen stonden aan weerskanten van dit dricstromenland opgeteld, klaar om te vuren, troepen gereed voor actie. Wat was hier gaande?

In 1787 beheersten de patriotten westelijk Nederland. Stadhouder Willem V was met de zijnen uitgeweken naar Nijmegen. Een poging van zijn kordate vrouw, prinses Wilhelmina, om Den Haag te bereiken en daar steun te vinden onder de Oranje-partij, was mislukt. Eind juni 1787 had rij, aangehouden bij Gocjanverwellesluis, moeten terugkeren naar Nijmegen. Haar vader, de koning van Pruisen, eiste 'satisfactie' voor deze belediging. Toen die uitbleef, vielen Pruisische troepen onder de hertog Van Brunswijk de Nederlanden binnen.

In -hel prinsgezinde oosten werd de Dikke Hertog als bevrijder ingehaald. Aan de grens met het patriottische westen werd de Hollandsche Waterlinie • in 1672-73 nog een definitieve barrière voor de Franse agressors - vrijwel zonder een schot ontwaard. 'Als de muren van Jericho stortte ieder bolwerk der patriottische vrijheid alleen op het geluid der krijgsbazuinen ineen,' •chrijfl Fruin.

De commandant van het gewestelijke leger, graaf Von Salm, ging op 15 september terug op een ring rond Amsterdam. Daags daarop trokken de Pruisen •Utrecht binnen. Vesting Gorkum gaf zich op 17 september gewonnen na een vier uur durend bombardement op de woonwijken (ook toen al een Pruisische gewoonte) en de volgende dag werd in Den Haag de Statenvergadering van Holland opgebroken. Slechts afgevaardigden van zes steden wilden zich oog rond Amsterdam verdedigen tegen de invaller, vier steden 'drukten zich, acht hielden hun vertegenwoordigers in Den Haag om de Prins te verwelkomen. Die deed op 20 september zijn intocht in een rijtuig, met op de bok de Dikke Hertog.

•Overmoedig

Wat nu? De patriotten lagen in stelling rond Amsterdam, van de Haarlemmermeer, Amstelveen, Ouderkerk en Weesp tot Muiden. De hertog, overmoedig door de militaire wandeling, besloot

Herberg de Voetangel bij Ouderkerk op 1 oktober 1787, met op de achtergrond de Pruisische troepen

De slag rond De Voetangel in 1787

Echo's van kanongebulder

A. Korthals Altes

de Duivendrechtse Polder kon de vijand niets ondernemen; de polders waren nat en doorweekt, de bruggen veelal afgebroken.

Kardoezen kogel

Aan de andere kant van Ouderkerk, vanuit Uithoorn, rukte 'uit overdreven ijver' -aldus de kroniek, een kapitein met zijn manschappen op 'om te erkennen', maar hij werd 'door een kardoezen kogel doodgeschoten'. Op de weg Abcoude-Ouderkerk,

langs de zuidoever van de Holendrecht, hadden de Pruisen drie stukken geschut aangebracht. 'Aan beide zijden werd een allerlevendigst en hevig vuur gegeven; aan de zijde der Pruisen werden alle houwitser, granaten en kogels gebruikt.'

Over die smalle weg konden zij wel extra munitie aanvoeren, maar niet nog meer geschut. Na deze vergeefse kanonnade probeerden zij een omtrekkende beweging. Daartoe staken grenadiers van kapitein Tschock de Holendrecht met boten over; zij brachten op de oostoever van de Bullewijk een stuk geschut in stelling, recht tegenover de daar

de stelling frontaal aan te pakken. Op 30 september probeerde hij dit met de vesting Weesp • zonder succes. Daarom zocht hij nu zijn heil bij een concentrische aanval uit het zuiden, richting Ouderkerk en Amstelveen. Die avond gaf hij orders voor elf aanvallen tegelijk. Het startsein zou worden gegeven op 1 oktober. 5 uur 's morgens, door het afvuren van een 12-pondskanon.

Zo ontbrandde de strijd bij deze luide donderslag in het ochtendkrieken. Overal wierpen de Pruisen zich op de Patriottische troepen: deels reguliere troepen en 'auxiliairen', deels burgerschutterij. Op verscheidene plaatsen had de actie succes. De heterogene verdedigingsstroepen, vaak onder onervaren burgercommandanten, waren geen partij voor de professionele Pruisen. Maar bij Duivendrecht en bij Ouderkerk liep het anders. De latere generaal Daendels ontzegde de Pruisen de oversteek van het water bij Duivendrecht. Bij Ouderkerk hield De Wilde, overste bij de Amsterdamse schutterij, de situatie onder controle. Vier geschutsstellingen (batterijen) werden ingericht. Aan de oostoever van de Bullewijk, achter de wijselijk vernielde brug over de Holengracht, stonden een 12-ponder en twee 6-ponders; daartegenover, bij de 'Kromme Hoek', twee lichtere stukken. Aan de westoever van het riviertje waren twee 6-ponders opgesteld, vlak daarbij een 3-ponder en tenslotte nog eens twee van gelijk kaliber op het 'Zwarte weggetje'. Vanuit

Omgeving van Ouderkerk, met de Voetangel in het midden

geposteerde Patriottische batterij. Juist op tijd deden de verdedigers een uitval, waarop de vijand terugtrok; bijna was zijn geschut buit gemaakt. Tschock deed wederom een aanval met eene genadeloze onverschrokkenheid. Tegelijkertijd werd de Patriottische batterij bestookt met hevige vuur van een groep Pruisen die zich in de Ouderkerker polder hadden genesteld 'als wilden zij de Etna bestormen'. Maar de Patriotten 'vochten als leeuwen voor hunne zaak (...), het mocht de vijand niet gelukken de moed der vaderlander te dwingen; hij was genoodzaakt te wijken met achterlating van eenige doden en gekwetsten.' Hun verliezen bij dat Kornwerderzand van de Pruijken zijn hebbende de Pruisen nooit bekend gemaakt.

Anti-climax

Drie uren had nu de slag bij de Voetangel geduurd. Maar de anti-climax naderde. Bij Amstelveen was het verzet opgegeven, de reguliere troepen van Salm kregen bevel zich terug te trekken naar de Kalfjeslaan, op een lijn halverwege tussen Amsterdam en Amstelveen/Ouderkerk. Overste De Wilde moest 'tot zijn grievendst leedwezen aan de Amsterdamsche burgers en de overige manschappen bevel geven om mede op te breken; dit geschiedde, hoewel onvergevoegd, echter met veel bedaardheid, zodat alle ammunities tot de minste kleinigheid toe, mede naar Amsterdam gevoerd werd.' Op deze nieuwe verdedigingslinie verkozen de Pruisen niet andermaal een frontale aanval te doen. Zij kwamen met schuiten over de onbewaakte Haarlemmermeer, en zo trokken zij op 10 oktober Amsterdam binnen. Daarmee was het laatste bolwerk van de Patriotten gevallen, de vierweekse veldtocht volbracht en Oranje met vreemde hulp in ere hersteld.

De fietser, schaatser of watersporter die nu bij de herberg De Voetangel aanlegt, zal aan de wanden, zelfs op placcemats onder zijn dagschotel, nog herinneringen kunnen vinden aan het gevecht van weleer, vreemd aan dit onbedorven, vredige landschap. Daarin lijken de echo's van het kanongebulder even theateraal als het pompeuze gedicht anno 1787:

'In 't hart verhief zich moed; en in het manlijk wezen, tot op dat oogenblik door Pruisens volk miskent, stond Hollands oudste merk, Standvastigheid, te lezen, die, als 't de nood vereischt, door duizend kogels rent.'

Mijdrechtse molen Een prooi der vlammen

Omgeving werd bedreigd door regen van vonken

Gisterenmiddag omstreeks half vier werd de rust in Mijdrecht verstoord door het geroel van de brandsirene. Er was brand uitgebroken in de oude molen in deze gemeente. Voorbijgangers zagen rook uit de molen komen. Ze waarschuwden de knecht die onmiddellijk de Mijdrechtse brandweer alarmeerde. Binnen een kwartier was deze met groot materiaal ter plaatse. Met twee motorspuiten en een baby-spuiter bond de brandweer de strijd tegen het vuur aan, dat inmiddels bij de top van de molen naar buiten sloeg. Helaas bleken de motoren niet genoeg kracht te bezitten om het water tot 20 meter hoog op te spuiten. De Mijdrechtse vrijwillige brandweer o.l.v. commandant De Bruijn beperkte zich tot het nathouden van de omgeving. Met twee slangen trachtte men het water onder de dakrand te krijgen door plaats te kiezen op de schuur van de er achter gelegen meelfabriek.

Maar de vlammen verspreidden zich meer en meer, aangewakkerd door de hevige wind. Ook de tweede verdieping werd een prooi van de vlammen. Toen werd, mede op initiatief van burgemeester Van der Haar de Amsterdamse brandweer ter assistentie geropen. Deze arriveerde tegen kwart over zes ter plaatse.

Binnen zeven minuten stond de grote Metzladder langs de molen omhoog. Men kon toen van de top af het water in de vlammen spuiten. Het dak van de molen was reeds onder donderend geraas en in een regen van vonken ingestort.

Op de tweede verdieping stond een nieuwe Duitse motor van 4 weken oud, ook deze viel onder luide geraas op de derde verdieping.

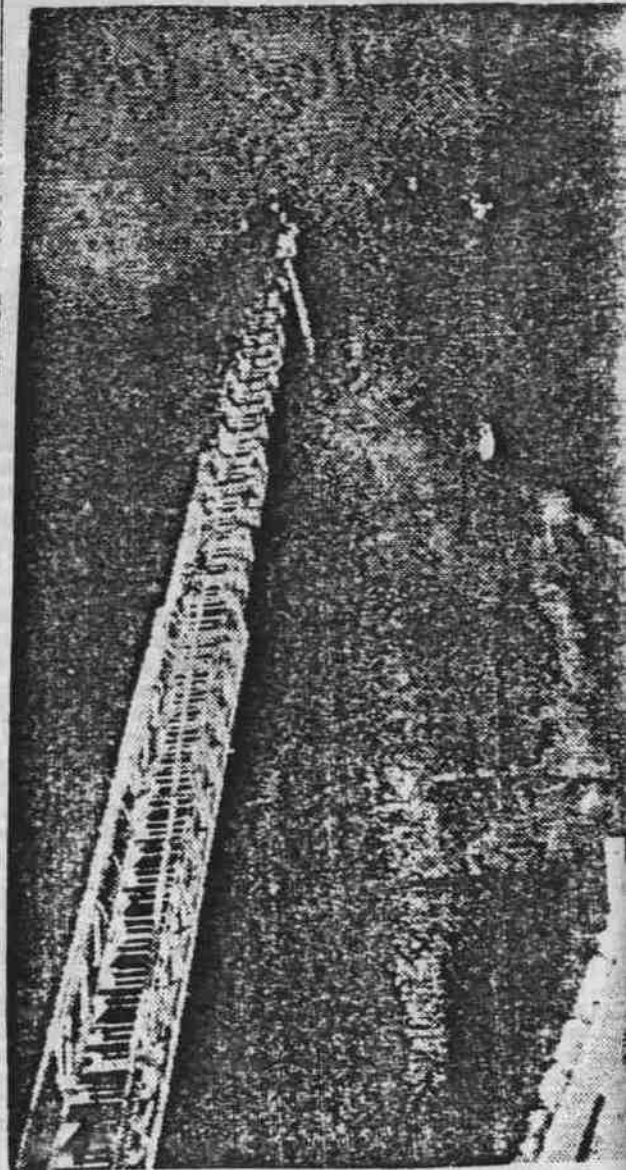
Tegen zeven uur was men het vuur meester. Om half 8 rolde men het groot materiaal op. Men verwacht dat het nog wel even zou duren voordat de gloeiende massa zou zijn uitgedoofd.

Op de bovenverdieping bevonden zich 150 mud tarwe en een grote hoeveelheid zakken.

Omtrent de oorzaak van de brand tast men nog in het duister, misschien moet deze geweten worden aan het aflopen van de drijfband.

De molen, daterende uit 1852 heeft 4 jaar geleden voor het eerst in geringe mate van het vuur te lijden gehad. Ongeveer 40 jaar geleden waren door een verkeerde manipulatie van een der knechten van de toenmalige molenaar Gille, de wieken van de molen geslagen. Sindsdien begon de molen langzaam te zakken. Men moest de fundamenten verstevigen, tevens legde men banden, om de molen om te schuren tegen te gaan. In Oct 194 nam de heer A. J. Eikelhof de molen en de daarachterstaande meelfabriek over.

Doordat de fabriek met de brander de molen verbonden was door een buis, waardoor het graan werd gevoerd, werd daarin ook veel schade gemaakt. Te laat kwam men op de gedachte deze buis weg te knippen. Of de molen weer hersteld zal worden blijft nog 'n open vraag. De schade belooft in de tienduizende gulden. De verzekering dekt de schade.

De oude stenen molen van de heer A. Th. Eikelhof te Mijdrecht is gisteren door brand verwoest. (Eigen-foto).

Solis 5 Junij 1787

Den Heer. Schout Communiëren
 de aan de vergadering dat deeren
 morgen circa 9 uren zig by hem
 geadresseert hadde den Heer
 Pieter van Hardenburg Seijde.
 „nont in't Regiment van Sal
 „landy en met eenige manschaps
 „pen van gem: Regiment thans
 geautoriseerd aan den Uithoorn
 en Tharmen uit na om en order
 van den a. l. daer Commandeeren
 de Officier zyn de den Major groens
 omme aan deeren Gerechte Kennid.
 se te zeyen dat gem: Commande
 „rende Officier nodig oordeelde
 om te dekking zyn geschut be
 staande uit 2 Veldstücken op den
 weg tusschen den Uithoorn en
 Thydrecht te moeten aan te leg.
 „den eenige weken en aldaar me.
 „deloozoude nodig hebben eenige man
 „schappen ter assistentie en aanry
 „ding van de nodige aarde en Verden
 materialen was daar op door gem:
 Heer. Schout geantw dat direct
 het Gerecht zoude vergaderen en
 want het geproponeerde kenius
 geene. — Hier over dan gebesog
 „neret wordende is gem: Officier
 binnen verzoegt die in voege voor b. hit
 „als voorneemen en voorstel aan den

Gerechte daer met by roeping van
 „Zoe kom eenige kaarsfien en Surf
 in't waghuis op de ruwe alwaer
 een korporaal met 6 a 10 man ge
 „plaat was waer op raad dat zyn
 was verzoegt bidden te staan is gen
 „Tolveerd om de gegevene kennis
 „ering nopens het aanleggen van
 „gem: mekeren voor communicatie op
 te neemmen en met gericht tot het ne
 „dige volk ter assistentie Provincie.
 „reel ter voor kominge van officia
 „ser gevolge. Buurmeesteren te come
 „mitteeren om de nodige manschaps
 „pen te willen huiwen, zoo als me
 „de de aarde en verdere material
 „ten zo goed doemlyk en is't nodig
 met nader over leg van Schout en
 „Gerechte aar te zeyen en te besor
 „gen. — En Wyders dat van dit elke
 „dadelyk per misfiveral worden ken
 „nis gegeven aan de Edel Moog:
 Heeren gedeput: Staten 't Lands
 van Utrecht en derzelver nadere
 orders ombrend dit en soort ge
 „lyk te gevallen te vragen.
 Wyders is door den Secretaris ont
 „werpen volgende messive —

Edele Hogende Heeren
Meden/mergen/zig aan ons geade
feert hebbende den Heer Peter
van Hardenburg Lieutenant in
het regiment van den Heer H. Gera
Major Pallardij met een detachement
van een Regiment thans
gecommandeerd te Tharmen en den
dit hoort uit name van den Com.
manderende Officier van een
detachement, ons kennis geende
dat ym: Officier zoude aanleggen
ter dekking van zijn geschut eeni
ge weken op de zume tische ronden
Uitboorn van Nydrecht en daar
nodig hadde eenige manschap
pen ter assistentie
— Hebben wy niet anders

geringe voor. Notificatie aan te
nemen en nopens tijd ane ver.
zoek ter voor kominge van voor
den Gerechte Laesivir gevolgen
Lüürmeester te Committieren het
nodige te bezorgen — Wy hebben
Goven al nodig geoordeeld Utd mog
van dit gebeurde direct te moeten
kennisse geven te verzoeken, omme
te mogen hebben hoogte derelver
orders hoe ons verder in d'zinnen
Soortgelykke gevallen over een
kornstig desittie ontes gerechts
te moeten gedragen, zoals wy dan
de eere hebben wülks te doen by de
zen en tegelyk ons te noemere
Ed: Mog: Heeren &c

Welke door Schout en Schepenen
volkomen goed gekeurd zyn des
derelve d' 6 Juni 1787 veronder.

Vergadering gehouden 6 Junii 1787.

Werd door den Heer Schout voorgedragen dat op den
2^{en} Juniileden zig bij hem hadde gevonden eenige
Aldewerd burger in inwoners Alhier: te kennen ge-
vunde dat hij voornemens zynde om een Schip naar
Noot te voeren na Holland, zig om Verschiede Reden
niet bereyde vond den impost der inwoonders van
aan den Collecteur M. van Eyt, gemenet? dan actualy
Staat van tyden in zaken te betalen: maar dat hij
geensints voornemens zynde met betrekking tot dien
impost eenige fraude te beyaan van dit zyn voornem-
men aan den Heer Schout kennis gaf, ten einde
by Schekking der zaken in deze Provincie, de deswegens
Verschuldigden impost te voldien en betalen, alwaar
ald dan bevonden zoude worden, dat de zyn van
gemelden impost geroemende moesten worden getragt
Dat by den Heer Schout hem daar op hadde geandwoord
dat dit alles aan myne Heeren van den geroemde
zoude kennisse geven. Zo ald dan deed by dezen
en waer over gederceerd zynde is den Heer Schout
Verantwoordt voer de geroemde. Communicatie en dit
voer notificatie aangenomen

Vergadering, gehouden 16 Junii

Werd door den Secretaris dezes geroemts by absentie van den
Heer Schout voorgedragen dat op gisteren zig hadde be-
geven na den Vuthooren, te gelegentheid dat door den
en geroemde van Thamen Welged. vertoert dat aldaer diens
afom Standen te arriveren 177. Mann van de Amstedam
Icke militie, tes aflossing van de aldaer Leggende trou-
ped van Pallardy, en Verogt deswegens de inquantivering
te helpen Schikken voer zo veel mynrecht behoff. dat
de tyd te kort zynde het geroemts deswegens te Vergaderen,
Hij Secretaris, gemenet hadde door dese Verandering
Wan bezetting, den geroemts ^{van} mynrecht met niet, mar
ald

de 1 man die volgens voeygheit vreesde dat
waren geringere, ~~zich~~ te kunnen worden bevestigd
omwille het dan ook daarheen hadde gedingert
dat aindemaal met edelheide van dusse warmte
J. van Zwaben zynde den Scheep J. de Beug van hies
voos gemide. 7 Man de inquartierung was berogt
Waar mede door Scheepmen volkomen gmoegen werd
genomen en zyns ~~van~~ handeling in dery gelaudert.

Wy des Capiteins den Secretaris van den goudt
2 Midjines door Jan Koster mede getragt van Waards
en stem Secretaris overhandigt. Welke by opening
leken te zyn byde van de 2 May: Stuck, Staten
derel provincie Nagadert binlij Waards, de dates
21 en 23 Junii 1787. met vore omme dordre te
doen affzuen en Publiceren. 7 Welk by den goudt
gune Widatpreek Vindindine is zeltt upon Solbo
geschied —

Jouis 21. Junii 1787.

Door den Secretaris derel goudt by absente van den
Seloat voorgedrag en zynde dat gitteren avond hadde
ontfangen van den. Ober. J. W. Thierij, commandant
zinde de troupe van den vutkoran gquantomand
ene misline van volgende inhoud —

Mijn Heer

Het Plegte weder noodraakt my Ula
lastig te vallen als het eenigsints para
tabel weder was geweest zonde het
zelve ingesien hebbende maar nu
leem voormijn detachement maar
wanneer in 't vervolg een ander
my

DE TUNNEL

Regelmatig steken er geruchten de kop op, als zouden er onder Mijdrecht tunnels lopen.

Ook de Ronde Vener van 13 mei 1987 maakt hier melding van.

Ik citeer: "Enkelen komen met oude munten om die te laten determineren, anderen verhalen over oude gangen die "ergens onder Mijdrecht" moeten liggen en zouden eindigen bij de Hervormde Kerk.

Het doet mij plezier deze geruchten thans te kunnen ontzenuwen en u te vertellen dat het op waarheid berust.

Eén der leden van de Historische Vereniging heeft ca. 20 jaar geleden de ingang(uitgang) dicht gegooid, tijdens tuinwerkzaamheden in de Dorpsstraat. Hij heeft mij naar de betreffende plek meegenomen en aan de hand van verzakkingen laten zien, waar precies de tunnel loopt.

Een winkelier in de Dorpsstraat had jaren geleden problemen met de riolering. Hij waarschuwde Gemeentewerken en was alvast met het spitwerk begonnen. Toen hij dacht de riolering gevonden te hebben, kwam er een opzichter die hem vertelde dat het beslist niet de riolering was. Op zijn vraag wat het dan wel was, kon de opzichter geen antwoord geven. (nog) niet bevestigde berichten vermelden, dat deze tunnel tijdens de laatste wereldoorlog door het verzet gebruikt is.

De tunnel is eivormig – bol van boven en spits beneden – en ca. 70 cm hoog. In het midden stonden allemaal stokjes. Hij is geheel opgetrokken uit bakstenen en steekt ter hoogte van juwelier Koek schuin de weg over - richting Harrewijne en vandaar (de lijn volgend) onder de Lindeboom door naar de Hervormde Kerk.

Een collega – vijftientig jaar woonachtig geweest in Groningen – wist mij aan de hand van mijn beschrijving.¹; te vertellen, dat het hier om een vluchttunnel ging, welke volkomen identiek is aan die in Groningen.

Als je de geschiedenis van Mijdrecht doorbladert en leest hoeveel maal Mijdrecht verwoest is, als twistappel tussen Utrecht en Holland', maakt het 't destemeeer aannemelijk dat men zorgde voor een vluchtweg, zodat men het vege lijf kon redden.

Bent u ook zo benieuwd wat er mettertijd bij Korver boven komt.?

DE2S

ENIGE BIJZONDERHEDEN VAN DE

(OUD) WILNISSE TAAL

(noord-west Utrechts dialect)

- De uitspraak van EI en IJ was (of is nog?) AI, ofschoon m. i. minder scherp dan over de Amstel. OO werd OA; b. v. POAT, SCHOAL, SLOAT, voor resp. poot, school en sloot. EE werd EEJ. "Ga je MEEJ?"
 - Bij woorden op EN wordt die laatste N nooit uitgesproken. Men zegt voorde - raije ~ lope (woorden - rijden - lopen).
 - Bij samenstelling van woorden - als het eerste woord op ST eindigt - valt deze T in de uitspraak weg, bv. posbode - poszegel - kasdeur - lasdier.
 - Verkleinwoorden gaan doorgaans uit op IE, behalve als het woord zelf op een klinker eindigt. Jochie - maissie - tafeltie - brugchie. Maar pa wordt pa-tje, ma wordt na-tje, slee wordt sleetje. Gaat het woord op een T uit, dan volgt ook je, en niet IE, bv. potje. Eindigt het op een " M ", dan moet er een P tussen. Blompie of blommetje.
 - Vreemde woorden worden - zoals overal - verbasterd en aan de hollands tongval aangepast. Horloge: geloazie, chocolade: sukkelaad. Ik hoorde een oude vrouw e.ens zeggen: Altaid en toezoers. Dit laatste woord (toujours) is het franse woord voor altijd; Hier werd dus - onwetend - tweemaal hetzelfde woord gebruikt»
In het Etnologisch woordenboek van Dr. J. de Vries staat te lezen dat het woord komfoor, afstamt uit het frans (Chauffoir).
In Wilnis werd dit woord gebruikt voor een stenen of metalen potje, waarin een kooltje vuur om de koffie warm te houden, (syn.: kaffoor)
 - Krijgen. Ook in Wilnis wordt krijgen gebruikt in de zin van: Pakken, Nemen. Een moeder zou tegen haar kind zeggen: " toe, krijg effe een koppie met een schoateltie uitte kast " .
 - Leggen en liggen. Daar hebben Wilnische mensen - en niet alléén zij - op latere leeftijd nog wel eens moeite mee. Je hoort soms nu nog zeegen: " ik heb de sleutel net op tafel gelegen ". Oudere mensen zeiden vroeger na het eten: " nou mot ik eerst 'n poassie gaan leggen "
Andere voorbeelden: ' we laggen toen met de schuit in Gorcum ".
" de schuit lait in Uitert an de wal ". Men sprak ook van de " Uiterse Dom " i. p. v. Utrechtse.
 - Een van de inwoners was indertijd trans aan ' t leren. Tegen een vriend zei hij: ' ' t valt nie. mee j, ' t is allenaal anders. Waarop deze zei: " Denk jai dat ' y voor een vreemdeling makkelijker is om hollands te lere? ". Daar hè je nou gaan en staan. Gaan, teugenwoordige taid: ik gaan, jai gaat enz. ' Verleeje taid: . . . ja, dan zeggen ze: ik ' ging, maar dat mot zain: ik gongï " Waarop de andere zei: " o, nou weet ik het tegelaik voor staan; ik staan, jai staat ez. Verleeje taid: ik stong.
- Ook in deze " taid " hoor je nog regelmatig dergelijke woorden.
Denk maar aan woorden als gerolen (geruild) en het hong in de boor. i; woorden die je tegenkomt in Breukelen, Loenen, Baambrugge, Abcoude?, Vinkeveen, Mijldrechten. . . . Wilnis,

" WAT DAT BETREFT IS DE TIED STIL BLALVE STOAN ",

HISTORISCHE BLUNDER VAN RIJKSMUNT

LOENEN a/d Vecht. " Hier klopt iets niet ", dacht een inwoner uit Loenen toen hij drie sets kreeg van de nieuwe FDC muntset 1987 met de Provinciepenning van Utrecht die is uitgegeven door ' s Rijksmunt. Bij die setjes met munten zaten wat foto's van karakteristieke beelden uit de provincie waaronder Loenen. De brug van het dorp en de directe omgeving is gefotografeerd. Bij nader bestudering bleek het dorpsgezicht van Loenen gespiegeld te zijn.

Arent Pieter Gysen, met Mieuwes, Jaep en Leen
En Klaesjen en Kloentjen, die trocken 't samen heen
Na 't dorp van Vinckevenen;
Vangt ouwe Frangs die gaf sen Gangs,
Die worden off'ereen.

Arent Pieter Gysen die was so reyn int bruyn,
Sen hoedt met bloem-fluwiel die sat hem vry wat kuyn,
Vat scheefjes en wat schuyn,
Soo datse bloot ter nauwer noot
Stongt hallif op sen kruyn.

Maer Mieuwes en Leentjen, en Jaepje, Klaes en Kloen
Die waren ekliedt noch op het ouwt fitsoen,
In 't root, in 't wit, in 't groen,
In 't grijs, in 't graeuw, in 't paers, in 't blaeuw,
Gelijck de Huysluy doen.

Als nou dit vollickje te Vinckevenen anquam,
Daer vongdese Keesjen en Teunis en Jan Schram,
En Dirck van Diemerdam
Mit Symen Sloot en Jan de Doodt,
Mit Tys en Barent Barn

De Meysjes vande Vecht en vande Vinckebuurt,
Die hadden heur tuychje te wonderlijck eschuurt:
O, se waren so eguurt!
Maer deynckt iens, Fy had langhe Sy
Huer Onger-riem ehuurt.

Sy gingen in 't selschip; daer worden soo eschrangst,
Gedroncken, gesongen, gedruemelt en gedangst,
Gedobbelt en gekangsti
Men riep pm wijn: het most soo zijn,
Eic-k Boerman was 'en Langst.

Aelweerige Arent die trock het ierste mes
Tuege Piete Kranck-hoof, en korselige Kes;
Haer Brangt van Kaellenes
Die nam een greep, hij kreegh een keep
Mit noch een boer vijf ses.

De Meysjes die liepen en lieten dat geschil,
Kannen noch kandelaers, noch niets en stonger stil:
Maer Kloen die stack en hil
So dapper uyt, dat een Veen-puyt
Daer doot ter aerden vil,

Symen nam de rooster, de buesum en de tangh
En wurpse Ebbert en Krelis vuer de wangh;
Hat goetjen ging sen gangh
Het zy deur 't glas, of waer 't dan was:
Mijn blyven was niet langh.

•**Ghy** Heeren, ghy Burgers, vroom en wel gemoet,
Mijdt der Boeren Feesten, sy zijn selden soo soet,
Of 't kost yemant sijn bloet,-
En drinckt mét mijn een roer'er Vijn:
Dat is jou wel soo goet.

Die worden off'ereen: die(nl. de gans) afgereden zou worden, onder 't rijden den gans de kop aftrekken: volksspel. Kuyn: zwierig, Tuijchje: voorwerpen die aan de onderriem(ongerriem) hingen. Eguurt: opgesierd. Selschip: gezelschap. Gekangst; hazardspel. Langste een heele heer. Aelweerige: kwade. Greep: hooivork. Keep: messteek. Veenpuyt: veenkikker,- dus: boer uit Vinckevenen.

*Ganzentrekken Hans Bol
(Rijksprentenkabinet. Amsterdam)*